JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1855. **Zaturdag 17 Maart.** **N°. 22.**

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is ZESTIG DUITEN voor de VIJF WOORDEN behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

BERIGT.

De ondergeteekende heeft de eer bij deze bekend te stellen, dat van af den 1sten April aanstaande, de voor het dagblad de *Java-Bode* toegezonden advertentiën slechts **éénmaal**, tegen den thans betaald wordenden prijs van **zestig duiten** de **vijf** woorden, kunnen worden opgenomen, zullende, bij *eerste* of *verdere herhaling* dier advertentiën, de helft van bovengemelden prijs of **dertig duiten** voor de **vijf** woorden moeten worden bijbetaald.

De groote uitbreiding van dit Blad, welke steeds het uitgeven van Bijvoegsels noodzakelijk maakt, heeft de onkosten aan de uitgave verbonden aanmerkelijk doen stijgen, zoodat het geëerd publiek deze betrekkelijke verhooging van betaling voor het plaatsen van advertentiën, bij eenig nadenken, voorzeker zal moeten billijken.

W. BRUINING.

BATAVIA, *Maart* 1855.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de resident van Pasoeroean *D. A. Varkevisser*, onder dankbetuiging voor de door hem aan den lande bewezene vele en langdurige diensten.

Eervol uit hunne Betrekkingen:

de assistent-resident van Probolinggo, residentie Bezoekie, *F. N. Nieuwenhuijsen*, onder toekenning van wachtgeld.

de commies belast met de administratie van 's lands kas in de afdeeling Probolinggo, residentie Bezoekie, *J. H. Sleebos*.

de 3e commies op het kantoor van den assistent-resident van Probolinggo, residentie Bezoekie, *P. de Graaff*, onder toekenning van wachtgeld.

Benoemd:

Tot resident van Batavia, de raadsheer in het hooggeregtshof van Nederlandsch-Indië, Jkhr. Mr. *D. A. Junius van Hemert*.

Tot resident van Pasoeroean, de resident der Preanger-Regentschappen *C. P. C. Steinmetz*.

Tot resident van Probolinggo, *R. Scherius*, laatst resident van Menado, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd, thans op non-activiteit.

Tot secretaris der residentie Probolinggo, *S. K. E. M. W.* baron *Ganzneb genaamd Tengnagel*, laatst secretaris van de residentie Bezoekie, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd, thans op non-activiteit.

Tot commies op het residentie-kantoor te Probolinggo, de commies belast met de administratie van 's lands kas te Probolinggo, *J. H. Sleebos*.

Schutterijen, enz.

Bij de Schutterij te Banda.

Wegens Vertrek, Eervol ontslagen:

De kapitein *C. L. de Charon de St. Germain*.

De 1 Luitenant kwartiermeester en officier van kleeding en wapening *F. S. Sauerbier*, en

De Luitenant *J. A. Delmaar*.

Benoemd:

Tot 1 luitenant adjudant de eervol ontslagen 2 luitenant bij het Oost-Indisch leger *H. L. W. Schultze*.

Tot 1 luitenant kwartiermeester en officier van kleeding en wapening, de 2 luitenant bij de 2 compagnie *F. B. P. Strubij*.

Bij de Eerste Compagnie.

Tot 1 luitenant, de eervol ontslagen 1 luitenant bij de schutterij te Saparoea *R. N. Rijkschroeff*.

Tot 2 luitenant, de geëmploijeerde ter secretarie te Banda *L. W. von Lutzow*.

Bij de Tweede Compagnie.

Tot kapitein, de 1 luitenant bij de 1 compagnie *J. Delmaar*.

Tot 1 luitenant, de 2 luitenant bij de 1 compagnie *E. M. H. Hermanus*.

Tot 2 luitenant, de adjudant onderofficier *J. P. van den Broeke*.

Bij de Derde Compagnie.

Tot kapitein, de eervol ontslagen 1 luitenant bij de 2 compagnie *J. E. van Zuijlen*.

Tot 1 luitenant, de 2 luitenant bij gemelde compagnie *P. A. W. R. Koutenberg*.

Tot 2 luitenant, de perkenier op groot Banda *A. M. L. Hartog*.

Militair Departement.

Goedgekeurd:

Dat door het Militaire Departement

Is Geplaatst:

Bij het garnizoens-bataillon in de 1e militaire afdeeling op Java, de kapitein der infanterie *E. Reppard*.

Zijn Overgeplaatst:

Bij de Infanterie.

Bij het 1e bataillon, de kapitein *W. Kock*, van het 11e bataillon.

Bij het 2e bataillon, de 2e luitenants *R. H. G. Ruempol* en *F. J. W. Mekern*, beiden van het 4e bataillon.

Bij het 3e bataillon, de kapiteins *B. Barneveld*, van het 14e bataillon en *A. J. A. Oudenampsen*, van het 13e bataillon.

Bij het 12e bataillon, de 1e luitenant *A. H. Geerders*, van het 8e bataillon.

Bij het 13e bataillon, de kapitein *A. A. IJske*, van het 3e bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de 2e militaire afdeeling op Java, de kapitein *W. J. A. W. Boers*, van het 1e bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de Moluccos, de 2e luitenant *J. A. van Oort*, van het 12e bataillon,

Bij het garnizoens-bataillon te Palembang, de kapitein *J. H. Stein*, van het 3e bataillon, en de 1e luitenant *A. A. G. Frappier*, van het 11e bataillon.

Bij de Artillerie.

Bij het materieel, de 1e luitenant *J. H. Betz*, van het personeel.

Vendutien.

Op Maandag en Dingsdag den 19 en 20 Maart, ten huize van den heer *J. F. L. Steitz*, op Salemba, door *Gebrs. Roselje & Co.*

Op Dingsdag 20 Maart, tegen 4 pCt. vendusalaris, voor een pakhuis aan de oostzijde van de Groote Rivier, door *John Pryce & Co.*

Op Donderdag 22 Maart, tegen 4 en 6 pCt. vendusalaris, voor de pakhuizen van *C. Bahre en G. Kinder*, door *Vaupel & Co.*

Op Vrijdag 23 Maart, voor de woning van den heer kapt. *van Oosterom*, op Goenong-Saharie.

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *Gebrs. Roselje & Co.*

Op Zaturdag 26 Mei, des voormiddags ten 10 ure, in het locaal des Beurs.

Vertrekkende Personen.

F. L. Maurenbrecher en familie, — Luit. *J. C. Hamakers*. — Kapit. *Lack de Bere*. — *C. F. Pandel*.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 8 tot en met den 16 Maart 1855.

MARINE HOTEL. *A. C. van Ryn van Alkemade, J. A Koopmans en familie*, van Padang. — *G. F. G. Gobius, Parker de Jong, G. Bijl de Vroe, C. de Ruiter, A. A. 's Graauwen, C. P. van der Star, M. Geesteranus* en *de Rochemont*, van de reede. — *F. J. Nuijens*, van Amsterdam. — *A. G. Schultze*, Mr. *F. Loudon* en *J. J. Volkert*, van Samarang.

JAVA HOTEL. *J. E. Artes, L. van der Bor*, van Buitenzorg. — *A. Bade en familie. C. L. de Berg, H. H. Dickman en familie, Meijer en familie*, van Padang. — *F. F. Wolff, L. Mombello* en *Francis Santino*, van Rio-Janairo.

HOTEL WILLEM II. *C. J. Umbgrove, Godefroij, F. Muller, E. Wouters*, van de reede. — *MacGillavrij, Feldman en famalie* en *G. W. Sels*, van Buitenzorg.

HOTEL DER NEDERLANDEN. *H. Coops*, van de reede. — *J. N. Muller*, van Indramaijoe. — *C. de Groot*, van Buitenzorg. — *Brumsteede en echtgenoote*, van Soerabaya. — Mejufvr. *Mezieres, J. van Mechelen*, van Nieuw-Zeeland.

ROTTERDAMSCH HOTEL. Mr. *Rendorp*, van Samarang. — *Teeding van Berkhout*, van Tjandjoer. — *J. W. van der Wulp*, van de reede.

Advertentiën.

Getrouwd:

CAREL TAUSENT,
Weduwenaar van *Hendrika Wilhelmina de Jongh*,
en
DINA MARIA RUBINGA,
Weduwe van *Johan Hugo Bernet*.

BATAVIA, 14 *Maart* 1855. (536)

Bevallen van eene DOCHTER, Mevrouw *Bodemeijer, van Thol*.

SAMARANG, 2 *Maart* 1855. (524)

Heden overleed ons jongste dochtertje, *Adrienne*, in den ouderdom van ongeveer 23 maanden.

(513) A. A. T. MOUNIER.
H. P. MOUNIER, *le Nobel*.

BATAVIA, 10 *Maart* 1855.

Eenige kennisgeving.

Op den 18 Februarij 1855, overleed te Tjikao, residentie Preanger Regentschappen, in den ouderdom van bijna 57 jaren, de heer *Johannes Jacobus Tiedeman*, in leven Pakhuismeester aldaar. (517)

Vendutie.

Op Maandag den 19 en Dingsdag den 20 Maart 1855,

zal uithoofde van Vertrek publiek worden verkocht de inboedel van den heer J. F. L. Steitz, te Salemba, door *Gebr. Roselje & Co.*,

bestaande uit 2 fraaije massief mahoniehouten Ameublementen, waarvan een bekleed met Velours d'Utrecht, en een met blaauw Damast, verder mahoniehouten Kasten, Toiletten, Consoles en ronde Tafels met marmeren bladen, Étagères, Speel- en Waschtafels, Ledikanten, Engelsche Klokken, Fransche Pendules met speelwerk in den voet, een fraai en welluidend Orgel in mahoniehouten kast, spelende 18 airs, Twee voor dit klimaat vervaardigde uitmuntende Piano's, fraaije Deventer Karpetten, porceleinen Tafel-, Dessert- en Theeserviesen, divers Zilverwerk, waaronder Theeserviesen en Bladen, alsook mahoniehouten Bladen, rijk met zilver gemonteerd, fraai Pleet-, Cristal- en Glaswerk, groote rijk vergulde Spiegels en dito Schilderijën, Kroon-, Hang-, Muur- en Tafellampen. Stolpen, enz. Voorts schoone en goed loopende spannen Paarden, diverse Rijtuigen, waaronder een nog nieuwe Tentwagen, Wagentuigen, Karren, Martevanen, goed Keukengereedschap, eenige restanten superieure fijne Wijnen, als Bordeaux, Port a Port, Champagne, Cherry- en Rijnwijnen, verder een Stier en elf Koeijen, waarvan de meeste zwaar bezet. Wijders eene collectie Boekwerken volgens bij deze Courant gevoegde lijst.

Op Maandag zullen worden verkocht het Zilverwerk, de Rijtuigen, Paarden, Koebeesten, Dranken en Provisiën, Martevanen en Boekwerken en op Dingsdag de Meubelen, Serviesen, enz.

Op Zondag den 18 Maart zijn de goederen voor een ieder te bezigtigen. (516)

EENE AFLEIDING VOOR DEN KONING. (*vervolg*).

Toch bleek het alles eene bepaalde waarheid te zijn, toen de best onderrigte personen verhaalden, dat de koning zijn ongelukkigen hartstogt aan zijne moeder geopenbaard, en deze, na er den kardinaal over geraadpleegd te hebben, haar' zoon geraden had, zich zoo lang van het hof te verwijderen, dat de indruk door mejuffer *D'Argencourt* op zijn hart gemaakt, uitgewischt was. Inderdaad vertrok de koning naar het kasteel van Vincennes en leefde er eenigen tijd in stille afzondering, vastende, biddende en biechtende zoo als, zegt een befaamd schrijver, *la Valliere* naderhand te Chaillot doen moest.

Dat was inderdaad een zegepraal voor mejuffer *D'Argencourt*; zulk eene afwezigheid sprak luider dan de grootste eer, die zijne tegenwoordigheid haar had kunnen bewijzen, en *Olimpia* had er zeker al de glorie van het carrousel volgaarne voor gegeven.

Maar na acht dagen was de koning reeds teruggekeerd. Eene zoo spoedige genezing deed merkelijk afbreuk aan den triomf van mejuffer *D'Argencourt*, want dat hij genezen was, bleek maar al te duidelijk. Twee dagen waren reeds voorbij gegaan, zonder dat hij eenigzins acht op haar geslagen, twee dagen, waarin hij hare tegenwoordigheid zorgvuldig vermeden had en twee dagen! ze waren hier eene eeuwigheid.

Op den avond van dien tweeden dag was het bal ten hove.

Eene prachtig uitgedoschte menigte vulde de zalen, die, aldus gestoffeerd, een waarlijk indrukwekkend, luisterrijk schouwspel aanboden.

De koning had het bal als naar gewoonte geopend met *Victoire Mancini*, die kortelings den oudsten prins van het huis van *Vendôme*, den hertog *de Mercoeur* gehuwd had. *Mazarin* had, op aanhouden van den hertog van *Vendome*, aan het nageslacht van *Hendrik* den Vierden de eer wel willen aandoen, zich daarmede te verzwageren.

Het grootste gedeelte dergenen, die zich op het oogenblik nog vergenoegden toeschouwers te zijn, had een kring gevormd om den persoon des konings, van wien men ook thans had kunnen zeggen, dat hij door zijn uiterlijk evenzeer uitstak boven de hem omringenden, als hij het deed door zijne hoedanigheid van souverein en meester 1). Zijne gestalte — welke het sierlijke gewaad dier dagen, dat eene smaakvolle ineensmelting der oude deftige dragt met den overdadigen opschik van latere dagen was, uitmuntend kleedde — geleek, ofschoon slechts middelmatig, hooger door zijne edele houding. Zijn gelaat was fraai, vooral door eene zekere majesteit, welke hij zich van jongs af beijverd had in zijne trekken te vertoonen, en zijn helder blaauw oog had een werkelijk koninklijken blik. Een en ander nam niet weg, dat zijne persoon toch al de losse bevalligheid, al de jeugd zijner negentien jaren bezat.

Het was een verblindende cirkel van edelen en dames, die den jongen vorst thans omgaf; meest allen waren jeugdig als hij, meest allen diegenen, waaruit *Lodewijk* de Groote later het schitterend hof zamenstelde, dat zich te Versailles om hem vereenigde. Eenigen onder hen onderhielden zich met den koning; anderen spraken onderling, en en tot deze laatsen behoorde de kleine groep, die zich ter linkerzijde bevond en ver genoeg verwijderd was, om niet te worden verstaan door de personen, die *Lodewijk* den Veertienden onmiddellijk omgaven. Daar het onderwerp, dat sedert eergisteren iedereen bezig hield, behandeld werd, was het waarschijnlijk niet onwillekeurig, dat men zich wat verwijderd had.

— Hoe kunt gij er nog aan twijfelen of de Koning genezen is," zeide een jong edelman van een geestig voorkomen tot de schoone dame, die het middelpunt der groep was, »hij ziet niet meer naar haar om."

— Maar sedert wanneer?" vroeg zij lagchend.

— Ik zeg u, mevrouw!" luidde het antwoord, »dat Zijne Majesteit evenmin om *D'Argencourt* als om *Mancini* denkt."

— Wij zullen zien," hernam zij.

1) *Madme de Motteville.*

Vendutie

op Dingsdag den 20 Maart 1855,

Voor een pakhuis aan de Oostzijde van de Groote Rivier, door *John Pryce & Co.*, à 4 pCt. vendusalaris,

Van eene factuur fraaije goederen, pas aangebragt met de *Richard Thornton*, kapt. *Dallas*, bestaande uit circa 200 prachtige Schilderijen, waaronder zeer fraaije in olleverw, Post en Billet Papier, Zak en Memorandum Boekjes, Passerdoozen, Pengeelen, Teeken, Timmermans en ordinaire Potlooden, Ganzen Pennen, Ouwels, Penhouders, Porceleinen Leitjes, Inktkokers en Necessaires, Geldtrommels en IJzeren Geldkisten, Pennemessen, Scharen, Bowiemessen in schede, 2 patent Minié Buksen, Hageltasschen, Stalen, Koperen en Berlijnsch Zilveren Honden Halsbanden, Schoenmakers Messen, Tafel en Voorsnij Messen en Vorken, Berlijnsch Zilveren Eet en Thee Lepels, Wandelstokken, Scheermessen, Waslucifers, Zadelwerk, Mastrollen van 40 tot 66 voeten lang, Bagatelle en Billard Ballen, Schaak, Backgammon en Cricket Spellen, Thee en Presenteer Bladen, Sponsen, Stalen en Pleeten Brillen, fraai Electro Pleetwerk, waaronder Likeur, Olie, Azijn en Zuur Stellen, Horologie Kettingen, en

Verder van 60 dozijn Zuren, 24 dozijn Sausen, 300 blikken Wortels, 120 dozijn Mostard, 300 blikken Soepen, 1000 blikken Zalm. (528)

Vendutie

op Woensdag den 21sten Maart 1855,

voor een Pakhuis aan de Oostzijde van de groote Rivier, door *John Pryce & Co.*,

van eene Partij beschadigde en onbeschadigde Lijnwaden, Schilderijen, Provisiën, enz. enz. (561)

Vendutie

op Donderdag den 22sten Maart 1855,

tegen 4 en 6 pCt. vendu salaris, voor de pakhuizen van de Heeren **C. Bahre & G. Kinder**, door *Vaupel & Co.*, van:

Eene groote partij lakens, waaronder 1 baal supra fijn, wollen borstrokken, wollen kousen, flanel en cachemirren tafelkleeden, diverse katoenen goederen, echte Bengaalsche ginggangs, tjeles, katoenen doeken, kousen en sokken, meubeldamast, klamboe en geborduurd gordijngoed, sarongs, mode-artikelen, zijden agrementen en franjes, gefatsoeneerde batikleeden, fijn neteldoek voor japonnen, stellen damast tafelgoed, katoenen broekenstof, zijden schapes, dames- en kinderhoeden, gemaakte bloemen, bretelles, enz., divers ijzerwerk, als: ijzeren ledikanten en veldbedden, vijlen, stellen fijne Engelsche tafelmessen, pennemessen en scharen, compositie lepels en vorken, brillen, vischhaken, haarnaalden, timmermans gereedschappen, fijne voorhang letterkoten, schilderijen, Engelsche lampballons, stellen glaswerk, gekleurd cristal, dessert- en confituurbordjes, porceleinen theeserviezen, tête-à-têtes, gedecoreerde dessertbordjes, fraaije spiegels met supports, fijne en ordinaire schilderijen, zeer fraaije gekleurde stolpen en porte-fleurs, patent koffij- en soda machines, verschillende soorten kinderspeelgoed, fijn speelgoed, groote poppen, vogelkooijen, een factuur allerelegantste marmeren en albasten voorwerpen, hangklokken, patent waslucifers, Havana sigaren, geparfumeerde zeep, pomades haarolie, en diverse odeurs, Duitsche pijpen, violen en fluiten, maroquinleder voor het bekleeden van meubels en rijtuigen, 6 vaten wijnazijn, 7 vaten gesorteerde verw voor wagens, pennenschachten en potlooden, snuif, wasdoeken tafelkleeden, behangselpapier, leijen, fiches, speelgoed, kandelabres, enz., enz. (540)

Vendutie

op Vrijdag den 23sten Maart 1855,

voor de woning van den WelEd. Gestr. heer kapitein van Oosterom, op Goenoeng Saharie, achter de eiv. gevangenis, wegens vertrek, door *Mander*,

van Meubelen, waaronder een stel moderne nieuwe mahoniehouten Banken en Stoelen met rood damast bekleed, een paar fraaije Spiegels, fraaije Schilderijen, enz., alles zoo goed als nieuw, eene Pianino en een Piano van *Collard & Collard*, voorts een Engelsche ruime en ligte Wagen (vis à vis), goed gedresseerde Wagen- en Rendipaarden, enz. (560)

Vendutie à 4 pCt. vendusalaris

Op Vrijdag den 23 Maart 1855,

voor het Commissiehuis van **Gebr. Huselje & Co**,

van Bordeaux Wijn op fust, Parfumeriën 60 krandjangs Engelsch Aardewerk, pas aangebragte Boter en andere Provisiën, Klokken, Laken, eene partij zoo gezonde als beschadigde Lijnwaden, Manilla Cigaren No. 3, 4 en 5, losse en gezette brillanten, enz. (562)

Vendutie op de Bazaar te Buitenzorg,

op Maandag den 26sten Maart,

van eene partij fraaije Chitzen, ongebleekt en gebleekt Linnen, blaauwe Katoenen en nog andere soorten van Lijnwaden, Provisiën, Dranken, Zuren en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt. (560)

Op nieuw ontvangen:

BRILLEN,

met goud, zilver, staal en schildpad montuur, zoowel met gekleurde als witte glazen, bij

(552) VAN RIET & TER GOUW.

MAGAZIJN VAN
HEEREN MODE-ARTIKELEN.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij ten gerieve van het geëerde publiek, een tweede **Magazijn van Heeren Mode-Artikelen en Kleedermakerij** heeft opgerigt op Passer Senin, het vierde huis van Parapattan, regts, en dat men daar even als in de stad, alles tot zeer billijke prijzen, met de meeste spoed en van de beste kwaliteiten, en zonder verhooging zal kunnen bekomen.

(530) S. D. BRANDON.

ONTVANGEN:

Eene schoone collectie der nieuwste Fransche Hemden, boordes, zijden dassen, handschoenen, resident-, secretaris- en controleurs steeken en degens, borduursel, goud- en zilver galon, fraaije koetsiershoeden, balklakjes, enz., enz., bij

(551) HOUTBECKERS.

Snaren

voor Viool, Guitar, Alt en Violoncel, in stellen en bij enkele soorten te bekomen bij

(557) VAN RIET & TER GOUW.

MAGASIN DE NOUVEAUTÉS
à Ryswyk.

Chapeaux de dames, en paille d'Italie, paille de riz, crin et dentelle, garnis à la dernière mode de Paris, châles et sautoirs en filet-cordonnet de soie, habillements d'enfants, en étoffe de soie, garnis de velours découpés, rubans et dentelles, pour petits garçons et petites demoiselles, lingerie et broderie, mouchoirs de batiste, fleurs et coiffures nouvelles, dentelles et blondes.

(559) JOSÉPHINE COQUELIN,
à Ryswyk.

Juist ontvangen en uitgepakt:

Een factuur élégante vogelkooijen van koper en fer de Berlin, in verschillende grootte en modellen, bij

(555) VAN RIET & TER GOUW.

Selters Water.

Het kantoor van de Minerale Wateren van het Hertogdom Nassau, zondt aan de ondergeteekenden per de *Wildeman* **Selters Water** op $^{1}/_{2}$ kruiken.

(527) VAN DEN BIESEN & ZOON.

Fancy Biscuits in halve blikken.
Versche Samarangsche Beschuit, bij

(553) VAN RIET & TER GOUW.

Op Nieuw Ontvangen:

Samarangsche Rotting Stoelen en Samarangsche Beschuit.

(520) PLUMP & Co.

Magazijnen van
HEEREN MODE-ARTIKELEN
van
S. D. Brandon,

In de Stad .... **NIEUWPOORTSTRAAT.**
Op Weltevreden **PASSER SENIN.**

Aan bovengenoemde Magazijnen is weder op nieuw ontvangen:

Fraaije Zwarte Hoeden met breede en smalle randen.
Gibus-, Monnier-, Stroo-, Castoren en Koetsiers Hoeden.
Witte en gekleurde Hemden in alle prijzen.
Zwarte en gekleurde Zijden Doeken en Cols.
Zijden, Satijnen, Glacé en Castoren Handschoenen.
Nieuwe Zijden en Piqué Vestenstoffen.
Fraaije Tricots en Satin de Laine voor Pantalons.
Verscheiden nieuwe Stoffen voor Rokken, Jassen en Paletots.
Alsmede eene partij Engelsche Tooneelkijkers. (531)

De ondergeteekenden hebben nog ruime voorraad van **Wandelstokken en Rottingen, Rijtuig- en Bendie Zweepen, Karwatsen**, ook **Dames Karwatsen Eugenie à Eventail.**

(556) VAN RIET & TER GOUW.

Bij de Ondergeteekenden verkrijgbaar:

Amerikaansche Raven-Twills,

bijzonder geschikt voor Zeilen aan huizen, zeer sterk en goedkoop.

(519) PLUMP & Co.

Voor HH. Officieren

hebben de ondergeteekenden nog steeds voorhanden:

Berlijnsch Zilveren Sabelscheeden,
nieuw model.

(554) VAN RIET & TER GOUW.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn zeer aanbevelenswaardig voor de genezing van open beenen. Mejufvrouw Aiken, hofmeesteres op eene stoomboot te Liverpool, in de Willemstraat, had sedert verscheidene jaren een ziek been gehad met eene ingewortelde verzwering, welke aan de behandeling van eenige bekwame mannen steeds had weêrstaan. Eindelijk moest zij van hare betrekking afzien, en zich in het ziekenhuis te Liverpool begeven, waar zij vijf weken ook zonder gevolg vertoefde, zij verliet vervolgens dat gestigt, en gebruikte als een laatste hulpmiddel Holloway's zalf en pillen, waardoor haar been binnenkort werd genezen, en zij bovendien weder volmaakt gezond en sterk werd.

De Prijzen deser Pillen en Zalf zijn als volgt:

Doosjes Pillen à .... *f* 1,—, *f* 2,— en *f* 5,—
Potjes Zalf à .... - 1,—, - 2,— » - 5,—

Elk doosje en potje is vergezeld van eene aanwijzing hoe men de Zalf en Pillen gebruiken moet.

Zijn op franco aanvrage à contant te bekomen bij *Kruthoffer & Soesman* te Samarang, alwaar dezelve in het groot en klein verkrijgbaar zijn. (1616)

TE KOOP 16 stuks Koebeesten, waaronder melkgevende. Adres

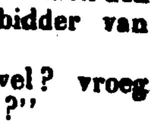

(525) J. A. THOMAS,
BATAVIA, 14 *Maart* 1855. Kampong Bandang.

— Hij ontmoette haar gisteren toevallig en wendde zich kennelijk van haar af," zeide eene dame.

— En hij vermijdt haar duidelijk."

— Vindt gij die juffer *de la Motte*, dan zoo betooverend, mevrouw *de Sévigné?*"

— O neen, mijnheer *de Brienne!*" antwoordde de markiezin, »maar ziet gij, het is juist die aan verachting grenzende koelheid, welke ik niet voor zeer echt houde, het is juist dat zorgvuldig vermijden, dat mij op het denkbeeld brengt, dat de koning maar al te wel gevoelt, hoe noodzakelijk eene verwijdering is."

— En gij gelooft evenmin aan de gestrengheid der beginselen van mejufvrouw *D'Argencourt* als aan de genezing des konings?" vroeg de ridder *de Rabutin.*

— Daaraan geloof ik nog veel minder," antwoordde mevrouw *de Sévigné.*

— Het schijnt toch, dat zij de galanterie des konings met de meeste koelheid opgenomen heeft," voerde iemand aan.

— Men zegt, dat de koning haar zelfs betuigingen gedaan heeft, die zij niet heeft willen aanhooren."

— Altemaal krijgslisten," herman de markiezin, immers voor hem die geene koelheid gewend is, was ze wat nieuws, en daar het nieuwe den hartstogt voedt, geloof ik dat zij, wanneer zij slechts volhoudt, den koning weder spoedig aan hare voeten zal zien."

— Zonder nog toe te stemmen, dat de waarheid van den steiregel onzer schoone marquise hier bewezen zal worden," hernam de graaf *de Brienne* op, »geloof ik haast, dat zij wel eens gelijk kon hebben, wat hare gedachten betreft, omtrent de beginselen, die mejuffer *D'Argencourt* deed handelen, indien het althans waar is, wat men mij gezegd heeft....."

— O wat? wat?" mompelden eenige stemmen.

Brienne glimlachte. »Het is eigenlijk eene zaak..." begon hij

— Kom, verhaal die zaak eens."

— Volgaarne! als men alleen in het oog wil houden, wat ik vooraf zeide, namelijk dat ik slechts gehoord heb."

— Nu, wij zullen niet vragen, hoe of van wien," zeide mevrouw *de Sévigné*, »deel slechts het voorval, dat gij zegt dat mijn gevoelen eenigzins schijnt te bevestigen, mede."

— In waarheid," hernam de graaf, »ik weet niet, waarom ik het ook verzwijgen zou, te meer omdat de personen, die de zaak aangaan, daardoor in een zoo edel daglicht van zelfopofferende gehechtheid aan den persoon van Zijne Majesteit verschijnen! — Of zondt gij het niet schoon heeten in mevrouw *D'Argencourt*, zoo zij Zijne Eminentie werkelijk uit naam harer familie, het aanbod gedaan had, van zich geheel naar 'skonings wenschen te zullen schikken, zonder immer eenigen anderen titel voor hare dochter te begeeren dan dien van .... maitresse?"

Een onderdrukt gelach beloonde den secretaris van *Mazarin* voor zijne mededeling.

— Is het mogelijk!"

— Hoe onbeschaamd!"

— Hoe zelfverloochenend!"

— Wat zal *Chamarante* wel zeggen?" zeide de ridder *de Rabutin.*

Chamarante, 's konings kamerdienaar, wien men den bijnaam van »le beau" gaf, was een aanbidder van mejuffer *D'Argencourt.*

— En wat zeide zijne Eminentie toch wel?" vroeg mevrouw *de Sévigné*, »was zij niet geroerd?"

— Tot tranen," antwoordde *Brienne*; »maar aangezien zij den koning genezen achtte, vond zij het beter, van het edelmoedige aanbod der familie *de la Motte* geen gebruik te maken."

Eene plotselinge verschijning, die reeds aller aandacht getrokken had, brak hier op eens het onderhoud af.

Die verschijning bestond eenvoudig in eene jonge dame in een allerprachtigst toilet, die de zaal binnengekomen was. Haar fiere blik dwaalde even over het gansche voorname gezelschap, maar vestigde zich straks op den kring, die zich rond den koning gevormd had. Toen trad zij regtstreeks toe op dat punt, de zaal in hare geheele lengte doorgaande, terwijl alle blikken op haar rustten. De hovelingenschaar week onwillekeurig

TE HUUR Een Huis in Gang Scott. Te bevragen bij

(542) G. A. ZAKARA.

TE HUUR Een Steenen Huis op Noordwijk. Nadere informatiën bij den eigenaar

(538) Dr. EISINGER.

TE HUUR Een Huis met 4 Kamers en Stalling voor acht paarden in Gang Scott. Adres

(539) A. POUBLON, Tana Abang.

TE HUUR een Huis aan den nieuwen weg, laatst bewoond door den heer *Loudon*.

(514) G. INGRAM.

Debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen den heer *Johannes Jacobus Tiedeman*, in leven Pakhuismeester te Tjikao, worden verzocht binnen den tijd van twee maanden na heden, betaling van hun debet, dan wel opgave hunner vorderingen te willen doen te Poerwakarta aan den Heer *G. J. Tormijn*, of te Batavia aan den ondergeteekende.

(518) J. M. TIEDEMAN.

BATAVIA, 12 *Maart* 1855.

19e Hessische Staats Loterij.

Uitgeloot de navolgende seriën:
N. 301. 422. 555. 573. 983. 1573. 1643. 1803. 1921. 2122. 3092. 3291. 3309. 3447. 3492. 3646. 5059. 5596 5966. 6505.

Namens het Hessische gouvernement,
SCHOTTEN.
(484) Vt. STEPHAN.

127ste Frankforter Loterij.

In de eerste en tweede klasse der Frankforter Loterij, zijn van de op Java geplaatste Loten, met eene kleine prijs uitgekomen, de nommers: 12557, 17148, 22099, 23968, 25027, 24286, 17986, 5263, 19676, 22664, 5260, 10379, 17290. Aan de houders dezer nommers zal hiervan nader worden kennis gegeven, en hun, voor zoo ver de voorraad strekt, een nieuw *vrij* lot worden toegezonden. Bij gebrek aan loten wordt de inleg terug betaald.

(437) A. SCHWARZSCHILD & Co.
London.

Frankforter Loterij.

Loten voor de 128ste Trekking der Frankforter Loterij verlangd wordende, gelieve men daarvan ten spoedigste opgave te doen aan den boekhandelaar *H. M. van Dorp*, te Batavia, ten einde wij in de gelegenheid zijn die tijdig genoeg te kunnen afzenden.

(436) A. SCHWARZSCHILD & Co.
London, 1855.

Piano's stemmen en repareren

beveelt zich aan

(543) E. SCHUGT,
Secretarielaan.

Het administratie-kantoor *Tiedeman & van Kerchem* is generale gemagtigde van den Ondergeteekende, zoowel in privé als in hoedanigheid van voogd over de minderjarige kinderen van wijlen den heer *P. J. Kamphuis*.

(541) J. F. L. STEITZ.

BATAVIA, 5 *Maart* 1855.

Mr. HUS,

Balletmeester en ex 1er Danseur bij de Keizerlijke Opera te Parijs, heeft de eer aan de ingezetenen van Batavia bekend te maken, dat hij zich aanbiedt tot het geven van les in de danskunst, zoowel bij familiën als ten zijnen huize. De nieuwste dansen, als: de wals, de polka, polka mazurka, redowa, scottisch, parisienne, hongroise, sicilienne, imperiale, orientale, varsovienna en cracovia worden, in weinig tijds grondig onderwezen.

Hij geeft ook lessen omtrent houding en voorkomen.

Mr. *Hus* is voorzien van aanbevelingsbrieven van alle dames-instituten van Parijs, Engeland, Mauritius en Calcutta.

Mr. *Hus* treedt in overeenkomst voor familiën en instituten.

Adres: Marine Hotel. (548)

De Ondergeteekende biedt zich aan tot het vervaardigen van **Visite-, Adreskaarten, Wissels, Kwitantiën, Rekeningen, Landkaarten** en wat verder in het Lithographisch vak voorkomt, ook beveelt hij zich aan tot het geven van Lessen in Hand- en Topographisch teekenen.

(549) M. L. HUART.
Gang Patjenongan.

Op eene aangename plaats in de Binnenlanden wordt ten spoedigste eene **Gouvernante** gevraagd, ter opleiding van 8 meisjes.

Adres: Mevrouw *Klussman*, institutrice op het Koningsplein. (515)

Wordt Gevraagd:

Om dadelijk in dienst te treden een **Europesche**, liefst **Hollandsche Kindermeid**, van zacht humeur en voorzien van Goede getuigschriften. Adres onder Letter P. aan het bureau dezer Courant. (535)

Vermist.

Een zwarte **TROMMEL**, inhoudende papieren, brieven, enz., van geene waarde dan aan diegene zij behooren, alsmede eene missive aan den Resident gerigt, welke den eigenaar aan den *Boom* ontvreemd is geworden. Diegene die dezelve aan den ondergeteekende terug kan bezorgen, zal eene belooning van *f* 100,— toegekend worden.

De vinder wordt verzocht, bij afwezigheid van den ondergeteekende, zich bij de Nederl. Indische Stoomboot Maatschappij te vervoegen.

(522) T. DEIGHTON.

HET WELGELIJKENDE

PORTRET

van Wijlen den Luitenant-ter-Zee

H. D. A. Smits,

voor zijne vele Vrienden en Vereerders.

Verkrijgbaar à *f* 2,— franco per Post.

Aanvragen franco.

(546) LANGE & Co.

Papieren en Schrijfbehoeften.

H. M. van Dorp, te Batavia heeft op nieuw ontvangen, een grooten voorraad **KANTOORBOEKEN** in alle formaten, Velijn Papier, Propatria Post en Fantaisie Papier, diverse soort van Inkt, Diamant en Stalen Pennen, enz., enz. (438)

Muzijkhandel.

Door *H. M. van Dorp* te Batavia is verzonden een Catalogus van zijne aanzienlijke Verzameling van Muzijkwerken voor Piano, Viool, Fluit en Guitar. Zij die dezen Catalogus wenschen te ontvangen, zullen hem op aanvrage gratis bekomen. (435)

Papier Comique.

BEHANGSEL PAPIER met de geestigste Platen en Bijschriften van Frankrijks beroemdste karikatuurschilders.

Deze nieuwe uitvinding verleent zich bijzonder tot het behangen van vrolijke kamers, schutsels, enz.

De rol van 12 Amsterd. ellen lang en 1¼ breed ad *f* 7.— te bekomen in den Papierhandel van

(534) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Kantoor-Boekhandel Lange & Co.

Direct uit Parijs ontvangen, een fraaije factuur Luxe artikelen en wel voornamelijk diverse Kantoor en Boudoir-necessaires, waaronder de bekende **onverslijtbare** of zoogenaamde **Diamantpennen**, benevens **Gediamanteerde Gouden Pennen** bijzondere melding verdienen. De thans ontvangene soorten munten uit door fijnheid en soliditeit; eenige zijn er bij met keurig bewerkte houders. De prijzen variëren van 15 tot 6 gulden. Bij verzending franco per post een gulden verhooging. Aanvragen franco. (545)

Boekhandel van H. M. van Dorp

te Batavia.

De Oorlog. Geschiedenis der tegenwoordige Krijgsgebeurtenissen in Europa, in tafereelen beschreven door *T. van Westrheene*, met een groot getal Houtgraveren, 1ste stuk, groot formaat *f* 3,—.
Wet, houdende vaststelling van het Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie, met de daarover gewisselde stukken en beraadslagingen *f* 5,—.
De Staatswetten van Nederland, kl. form. *f* 2,—.
Schleiden's Populaire Voorlezingen over de Plant en haar leven, met figuren en gekleurde Platen. 1854.
Bernard & Huette. Handboek der kunstbewerkingen en heelkundige Ontleedkunde, met 113 Staalplaten, naar de natuur geteekend.
Strumpf. De vorderingen der Scheikunde en hare toepassing op den Landbouw *f* 5,—.
Schoedler's Boek der Natuur.
De Volksvlijt. Tijdschrift voor Nijverheid, Handel en Scheepvaart, onder redactie van Prof. *Bleekrode*, Mr. *J. A. van Eyk*, Dr. *Sarphati* en *Staring*, 12 Nommers per Jaar *f* 9,—, dito per Post *f* 15,—.

(558)

Biäng-Lala.

INDISCH LEES-KABINET,

onder Redactie van
W. L. Ritter en **Mr. L. J. A. Tollens.**

Bij de ondergeteekende komt van de pers de Eerste Aflevering van den vierden jaargang van dit veel gelezen Tijdschrift.

Inhoud:

Vier Maanden op Zee, door *J. A. C. Duriens*.
De Kayans in het Noordwesten van Borneo.
De Buddhistische Godsdienst in China.
Behouden vlugt (Tengersche romance) door Mr. *L. J. A. Tollens*.
Eenige dagen in de residentie Pasoeroean.
De boedel eens planters.
Mengelingen en Anecdoten.

Prijs per Jaargang:
Voor Batavia . . . . *f* 12.—
Java en Buitenbezittingen (franco). - 15.—

(544) LANGE & Co.

Laatste Waarschuwing.

Heeren Inteekenaren op het Tijdschrift *Biäng-Lala*, die nog achterlijk zijn in de betaling van een of meerdere Jaargangen van dit Tijdschrift, worden bij dezen, **voor de laatste maal**, aangemaand het door hen verschuldigde ten spoedigste aan den ondergeteekende, *franco*, te willen toezenden, zullende hunne namen, bij in gebreke-blijving hieraan, *openlijk* worden bekend gemaakt.

(547) Mr. L. J. A. TOLLENS.

BATAVIA, 16 *Maart* 1855.

---

ter zijde bij hare aannadering, en zij stond regt tegenover den jongen monarch.

Hoewel men haar geene schoonheid noemen kon, was haar uiterlijk toch hoogst bevallig. De blond haires, die in eene menigte krullen haar gelaat omgaven, maakten wel eene vreemde tegenstelling met de donkere wenkbraauwen, en de lange, bijna zwarte wimpers gaven wel iets ongewoons aan de uitdrukking der lichtblaauwe oogen, maar het was juist dat eigenaardige en ongewone, dat haar gelaat indrukwekkend maakte. Een zacht, schroomvallige glimlach zweefde om haar mond, terwijl zij nedertrad, vaste en glansrijke blik, welke zich doordringend vast en als met magnetische kracht aan de oogen des konings hechtte, verried, dat die teedere beschroomdheid — ze mogt haar zeer wel staan — slechts een fraai masker was, dat zij kon aannemen en afleggen naar welgevallen.

Die dame was mejuffer *de la Motte D'Argencourt*.

De geheele zaal hield de oogen op haar gevestigd en zag van haar naar *Lodewijk* den Veertienden.

O. marquise, slimme marquise!" fluisterde de ridder *de Rabutin* zijne nicht toe, „gij hebt gelijk gehad. Kunt gij ook in mijn hart zoo goed lezen als in dat des konings?"

De koning, die eerst ligt kleurde, werd, toen hij het bloed naar de wangen voelde stijgen, purperood. Die blos was niet het eenige, waardoor hij zijne ontroering verried; de naastbij staanden merkten eene zekere trilling om zijne lippen op, toen hij eene poging deed om te glimlagchen. Zeker weet hij der vermetele schoone voor het oogenblik, dat zij hem door liet brengen, niet veel dank, want het was niet van de aangenaamsten maar zeker ook heeft in latere jaren, de herinnering aan de onschuld, de deugd, de dwaasheid van dat oogenblik, dien gedwongen glimlach natuurlijker terug doen keeren.

— Wat zegt zij!" vroeg *Brienne*, maar niemand verstond het, want zij sprak zeer zacht. Echter bleef het geen oogenblik geheim wat zij zeide, want de konnig greep onmiddellijk hare hand en leidde haar ten dans.

Men merkte op, dat hij, zoolang de dans duurde, geen woord tegen haar sprak, maar dat de hand, die de hare vasthield, zigtbaar beefde.

Mejuffer *D'Argencourt* was dien avond in waarheid schoon; het geend der zegepraal wierp als een verheven glans op haar gelaat. Men had alom gezegd, dat acht dagen genoeg waren geweest, haar beeld uit hart van haren koninklijken aanbidder te wisschen; zij had er de proef van willen nemen; het was een gewaagde proef, maar dat gewaagde maakte den triomf des te schitterender, daar het getuigde, hoe zeker zij was van hare zaak.

Een triomf voorwaar, en een openlijke logenstraffing van elk hatelijk gerucht voor het geheele hof! Dat de koning toch haar meer dan ooit beminde, bleek duidelijk uit de omstandigheid, dat hij den geheelen avond aan hare zijde bleef vertoeven, toen hij haar terug had geleid naar hare plaats.

Was het echter die avond van glansrijke zegepraal, die dat trotsche hart een geheel hofleven kostte, een geheel hofleven, met al den glans, al het genot, al de verdere zegepraal... maar tevens ook met een geheel hofleven, met al de grievende veranderingen, al de bittere nederlagen, al de teleurstellingen en al den spijt!

(*Wordt vervolgd.*)

BROMARTANI
en
POOSPITO MONTJO-WARNO.

Diegenen welke nog wenschen inteteekenen op bovenstaanden, worden verzocht dit zoo spoedig mogelijk op te geven, zullende met de uitgave binnen zeer kort eenen aanvang worden gemaakt.

(523) GEBR. HARTEVELT & Co.

SOERAKARTA, 6 *Maart* 1855.

VERTREKKENDE PERSONEN.

J. H. Haan repatriëert. (521)

Kapitein Adjudant *van Rijn van Alkemade.* (526)

Bij tijdige aankomst der Mailboot »*Koningin der Nederlanden*" van Singapore, zal genoemde Bodem van hier naar *Soerabaya* via *Samarang*, op den 27sten dezer vertrekken.

Voor Passage en verdere inlichtingen vervoege men zich ten Stoomboot-kantore.

(537) MACLAINE, WATSON & Co.
Directeuren.

Passage naar Samarang

met het Barkschip **Ellen**, kapitein *J. C. Lebert*, om Zaturdag of Zondag e. k. te vertrekken. Adres bij den gezagvoerder of bij

de Agenten,

(533) JOHN PRYCE & Co.

Voor Passage naar Nederland

wordt aangeboden het Nederlandsch Barkschip **Voorwaarts**, kapitein *Bus*, zijnde uitmuntend ingerigt en behoorlijk uitgerust tot den overvoer van Passagiers. Van hier te vertrekken vermoedelijk tegen het einde van deze maand of in de eerste dagen der volgende.

Voor informatiën gelieve men zich te wenden te Indramayoe bij den Gezagvoerder of alhier bij

de Agenten,

(532) P. LANDBERG & ZOON.

BATAVIA, 14 *Maart* 1855.

BATAVIA.

Wij vestigen de aandacht van het publiek op de verkrijgbaar stelling van het portret van wijlen den, voor de wetenschap in Nederlandsch Indië te vroeg overleden, luitenant-ter-zee der 1ste klasse, den heer *H. D. A. Smits*. Dit portret, dat wij in de gelegenheid waren, in den boekhandel van de heeren *Lange & Co.* alhier, te bezigtigen, mag sprekend gelijkend genoemd worden, en zal dus aan zijne vele vrienden en bekende tot eene aangename herinnering strekken.

— Naar volgens de toezegging in ons vorig Nommer gedaan, deelen wij alsnu het plaats gevonden hebbende, ter gelegenheid van de onthulling van het Monument ter eere en nagedachtenis van den Generaal Majoor *A. V. Michiels*, te Padang op den 12den Februarij 1855, mede:

Reeds vroeg in den morgen van dien dag, heerschte er op Padangs wegen eene buitengewone groote levendigheid. Al ras kon men aan de bewoners der hoofdplaats van Sumatra's Westkust, die zoo vroeg op de been en in feestgewaad getooid waren bespeuren, dat er iets plegtigs, iets, waarin een algemeen belang gesteld werd, zoude plaats vinden.

Tegen 8 ure hadden de troepen van dit garnizoen, in groote tenue gekleed, zich verzameld rondom het omhulde monument.

Bezuiden van en tegenover het gedenkteeken was een overdekte estrade daargesteld, waar zich eene talrijke schare dames en heeren mede op dat tijdstip had vereenigd, om deel te nemen aan deze plegtigheid. Onder dezelve bevonden zich de heeren van de regterlijke magt, de civiele- en militaire autoriteiten, het verdere plaatselijk bestuur, notabele burgers, kooplieden, ambtenaren, officieren en eene menigte inlandsche hoofden, zoo van hier als elders. Reeds vroeger had de commissie, belast met de oprigting van het monument, zich bij hetzelve vereenigd.

In de genoemde estrade waren speciale zetels geplaatst voor den Gouverneur van Sumatra's Westkust en zijne echtgenoote, en de tegenwoordig zijnde bloed- en aanverwanten van wijlen den Generaal-Majoor *Michiels*.

Om acht uren, werden onder het spelen van een toepasselijk muziekstuk, uitgevoerd door het hoornmuziek van het 6de Bataillon Infanterie, aan de estrade door twee leden der kommissie ontvangen, Mevrouw *Kervel*, dochter van wijlen den Generaal Majoor *Michiels* benevens haren echtgenoot, welke ter bijwoning der plegtigheid uitgenoodigd, daartoe van Padang-Pandjang waren overgekomen, en vervolgens naar de voor hen bestemde plaatsen geleid.

Kort daarop vond de aankomst van den civielen- en militairen Gouverneur van Sumatra's Westkust, den Generaal Majoor *van Swieten* en deszelfs echtgenoote plaats. Hoogstdezelven werden ontvangen door de geheele commissie en onder het spelen van het *Volkslied*, naar de voor hen bestemde zetels in de estrade begeleid.

Weinige oogenblikken hierna nam de commissie plaats tegenover het midden en eenige passen van de estrade, en verzocht de president aan den gouverneur van Sumatra's Westkust de toestemming tot het aanvangen der plegtigheid.

Deze ontvangen hebbende, hield de president de volgende aanspraak:

»De belangrijke alhier vereenigde schare, geeft door hare tegenwoordigheid den maatstaf aan der belangstelling, welke het doel dezer plegtige vereeniging opgewekt.

»Deze blijkbare belangstelling bemoedigt den spreker, en doet hem vertrouwend de hoop uiten, dat uwe welwillende aandacht hem, bij de weinige woorden, die hij, namens de commissie, tot u rigten zal, geschonken zal worden.

»Zoo als het u bekend is, was het de algemeene wensch van de ingezetenen van Sumatra's Westkust, toen de droeve mare bekend werd, dat hij die een groot deel van zijn werkzaam leven gewijd had aan de behartiging der belangen dezer schoone landstreek, zijne lange loopbaan door den heldendood bezegeld en gesloten had, om door een waardig en duurzaam gedenkteeken het opkomende, en de volgende geslachten, een blijk te geven, dat wij zijne tijdgenooten, de waarde wisten te erkennen van *André Victor Michiels*.

»Eene algemeene inteekening verschafte zeer spoedig de noodige fondsen en eene door het publiek vertrouwen vereerde commissie begon en voleinde alle die verrigtingen, die uit den aard der zaak voortvloeiden."

»Door de welwillende hulp van den verdienstelijken ingenieur bij het Nederlandsche leger de heer *van der Hoeven*, werd de uitvoering van het gekozen plan geleid, en in de ijzergieterij van *Nering Boegel* te Deventer een gedenkteeken gegoten, dat den gevallen held op eene waardige wijze doet herdenken, gelijktijdig dat het die nijverheid van het moederland tot eer verstrekt.

»De spreker zal uwe welwillende aandacht niet vermoeijen met eene opsomming van de verschillende werkzaamheden, en van de te overwinnen moeijelijkheden, welke het deel zijn geweest, der verschillende personen, die achtervolgens de commissie tot oprigting van het gedenkteeken hebben uitgemaakt, maar zal hij zich bepalen tot het geven van een beknopt algemeen overzigt van den levensloop van hem, wien wij thans herdenken.

»Op den 30sten April 1797 uit *Anna Elizabeth Gilles* en *Josephus Michiels* te Maastricht geboren, trad *André Victor Michiels*, op nog zeer jeugdige leeftijd, in militaire en wel fransche dienst, daar op het oogenblik zijner in diensttreding Nederland had opgehouden een zelfstandig bestaan te bezitten, en slechts een onderdeel van het fransche keizerrijk uitmaakte.

»In 1814, en dus op 17 jarigen leeftijd tot officier bevorderd zijnde, ging hij, toen nog in datzelfde jaar Nederland deszelfs plaats in den rei der onafhankelijke volkeren hernam, in dienst van zijn vaderland over, en bleef *Michiels* van af dat oogenblik zijne krachten aan hetzelve wijden; slechts korten tijd echter maakte hij een deel van het Nederlandsche leger in Nederland zelve uit, daar hij in Julij 1817, na in Junij 1816 bij het Oos-Indische leger overgeplaatst te zijn geworden, voet te Batavia aan den wal zette, en daardoor het tweede zoo roemrijk voleindigde tijdperk van zijn leven intrad.

»Dit tijdperk duurde 32 jaar, gedurende welk langtijdsverloop hij, steeds bloed en leven veil hebbende voor de belangen van Nederland, zijne natuurlijke begaafheden wist te ontwikkelen en tot die hoogte optevoeren, welke onze bewondering, en de algemeene erkentelijkheid afdwingt.

»Na in den wereldslag bij Waterloo medegestreden te hebben, deelde hij, op Java aangekomen, onafgebroken in de gevaren der meeste gedurende het tijdsverloop van 1817 tot 1849 in deze gewesten, voorgevallen krijgsgebeurtenissen. De expeditie in het Cheribonsche telde den luitenant *Michiels* in hare gelederen, en streed hij, gedurende de jaren 1825 tot 1830, in verschillende opvolgende rangen en betrekkingen, in het leger te velde, tegen de in opstand zijnde Javanen. Meermalen werd hij gekwetst, en twee malen in 1827 zeer ernstig; in weerwil hiervan bleef hij voortgaan, bijna onafgebroken gewigtige diensten te bewijzen. Hij mogt echter ook de zelfsvoldoening smaken, dat zijne inspanningen niet opgemerkt bleven, want op naauwelijks 30jarigen leeftijd erlangde hij den rang van Hoofd-Officier, en sierde, als blijk van 's Konings tevredenheid, het orderteeken der 3de klasse van de militaire Willemsorde zijne borst. Ofschoon benoemd tot adjudant van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, en in 1842 bevorderd tot Luitenant-Kolonel, woonde hij in 1831 en 1832 de expeditien op Sumatra's Westkust bij en op Java teruggekeerd, nog in datzelfde jaar, de expeditie in Krawang.

»Boven de aan zijne betrekking verbonden werkzaamheden, nog belast met de betrekking van inspecteur der schutterijen, djajang secars en pratjoerits, ontving hij als teeken van de erkenning der door hem bewezene gewigtige diensten, het onderscheidingsteeken van de order van den Nederlandschen Leeuw; terwijl hij de inspraak van zijnen onstuimigen krijgsmans geest volgende, als eene gelegenheid zich aanbood om het zwaard te trekken, die gelegenheid niet onbenut voorbij liet gaan, en dus duende in 1833 wederom deel nam aan de expeditie tegen het rijk van Djambie. In 1837 benoemd tot militairen kommandant ter Sumatra's Westkust, leidde hij de berenning der beruchte versterkingen van Bondjol, en toen die plaats het laatste bolwerk der Padries, in den loop van hetzelfde jaar veroverd werd, bewezen zijne bevordering tot Kolonel, en eene speciale eervolle vermelding bij koninklijk besluit, het hooge aandeel dat hem in deze verovering moet toegekend worden. Ook het magtige Daloe-Daloe viel in datzelfde jaar voor zijne krijgskundige pogingen, waarop de nog steeds onafhankelijk geblevene bewoners der XIII Kotta's zich onderwierpen, eveneens als in 1839 en 1840 de noordelijke afdeeling dezer kust, waardoor sinds dien tijd af aan de vlag van Nederland, tot Singkel toe wappert.

»In den jare 1841 bragt de bekende opstand van Batipo het bestaan onzer heerschappij alhier in gevaar; — het helder oog van *Michiels* doorzag dadelijk den geheelen omvang van hetzelve, zijn kalm verstand en onwrikbaar karakter verijdelden de hooggespannen en met een begin van goedgevolg bekroonde verwachtingen van Batipo; zijn ijzeren arm tuchtigde den weerbarstigen onverlaat.

»Voor deze verrigtingen viel hem het kommandeursschap der militaire Willemsorde ten deel."

»Na deze kortelings genoemde krijgsverrigtingen behoefde bij op Sumatra nog slechts eenmaal het zwaard te trekken, en wel in de jaren 1844 en 1845: het was tot beteugeling der laatste stuiptrekkende pogingen der overwonnen inlandsche hoofden, en deze beteugeling ging met zoo weinige schokken gepaard, dat de algemeene rust en veiligheid niet gestoord werden, evenmin als de ontwakende beschaving, en de uit deze voortvloeijende nijverheid en rijkdom merkbaar leden.

»Reeds in 1837 was aan den kolonel *Michiels*, bij zijne hooge militaire waardigheid, opgedragen het civiel bestuur over Sumatra's Westkust, en toonde hij van af dat tijdstip, tot op het jaar 1849, toen hij geroepen werd om op nieuw het zwaard te trekken, hoe ook de hoogere eischen van de staatkunde en van het civiele bestuur niet te veel voor zijne krachtige geest waren. Het vele goede onder zijn bestuur ontstaan, toont met eigenaardige welsprekendheid aan de hooge inzigten van den staatsman.

»Zoodra de toestand van rust en vrede het gedoogde, streefde *Michiels* voorwaarts op den weg van vooruitgang door de ontwikkeling van materieele welvaart en zedelijke beschaving der ingezetenen, tot dat zijne bekende krijgsmanstalenten de hooge regering van Nederlandsch Indië deden besluiten, om *Michiels*, die sinds den 14den September 1843 tot Generaal Majoor titulair benoemd was, het tijdelijk kommandement van het leger te roepen, en hem daarna het opperbevel over de 3de Balische expeditie op te dragen.

»Het doel dezer expeditie, het wreken der geleden nederlaag in 1848, en het dwingen der vorsten van Balie, tot het naleven der geslotene contracten, mogt hij echter slechts gedeeltelijk bereiken; door de roemrijke overwinning bij Djaga-Raga was de gekrenkte wapeneer hersteld en bij Kasoemba werd hem voor altijd den weg afgesneden, om ook het tweede gedeelte van het beoogde doel te bereiken.

»Het vijandelijk lood, dat den grijzen, doch nog krachtigen held, in het nachtelijk gevecht bij Kasoemba, trof en dat op den 25sten Mei van het jaar 1849 het zoo helder gebrand hebbende levensvuur van den onvolprezenen *Michiels* doofde, deed hem den veldheersstaf uit de handen zinken.

»Zie daar in korte zeer onvolledige trekken, den krijgsman geschetst, dien wij herdenken. Onvolledig is deze korte levenschetst, daar de spreker slechts karakteriserende episodes uit zijn publiek leven aanwijzen konde, zonder te vreezen uwe aandacht te lang bezig te houden.

»De herinnering, die bij velen alhier nog levendig moet zijn, vulle de leemten dezer rede aan. Welligt zult gij, die door de banden des bloeds of door aanverwanting aan den grooten man verbonden waart, deze rede te onvolledig vinden; — niet helder genoeg het licht, waarin 's mans daden geplaatst zijn geworden. — Indien dit het geval is, wijt zulks niet aan koelheid of miskenning, maar veeleer aan gebrek aan de vereischte begaafdheid van den spreker, om den man naar waarde te schilderen, die zoo ver boven des sprekers lof verheven is, zoodat hij huiverend opziet tegen het treden in beschouwingen, die zelfs slechts den schijn van beoordeelingen hebben.

»En thans, geëerbiedigd hoofd van dit gewestelijk bestuur, wendt zich door mij, de commissie tot U. — Hare taak spoedt ten einde, en zal beëindigd zijn, wanneer de omhulling, die het gedenkteeken nog aan het oog onttrekt, zal gevallen wezen; namens het publiek, dat haar met deszelfs vertrouwen vereerde, beveelt zij dit gedenkteeken, eerbiedig en vertrouwend, aan uwe verdere goede zorgen aan, en ziet thans verlangend het teeken te gemoet, om die omhulselen te doel vallen, en dus hare taak te beëindigen; van U! — wiens hand den veldheersstaf aangreep, toen dezelve den stervenden *Michiels* ontzonk; van U! die Sumatra thans reeds die vruchten doet afwerpen, wier bloesems onder hem naauwelijks zich in derzelver knop vertoonden."

Door den Generaal Majoor *van Swieten*, werd daarop geantwoord:

»Gaarne, mijnheer de President, geef ik U de verlangde toestemming.

»Laat het echter zijn met den wensch en de gegronde hoop, dat het zien van dit gedenkteeken, onze nakomelingen ontvlammen zal met het edele vuur der vaderlandsliefde; en dat zij rein en onbevlekt zullen bewaren den roem en de eer der vlag, die onzen en hunnen vaderen zoo lief was. Genake dan de dag, waarin de veiligheid in gevaar komt, of de openbare orde bedreigd wordt, en gewis zullen zij, evenals de waardige voorganger, wiens vele en schitterende diensten, wij aan de vergetelheid pogen te onttrekken, een vroom maar moedig offer brengen op het altaar van eer en pligt.

»Laat mij dit oogenblik benuttigen om aan uwe commissie den dank der algemeene opinie te uiten voor de volharding en ijver, waarmede uwe taak volbragt werd.

»Vijf jaren zijn daarmede verloopen; het is de tijd, die voor de oprigting van het standbeeld van den veel betreurden *Willem*, ook eene andere commissie behoefde, die toch naast de bronnen en hulpmiddelen gezeteld was.

»Uit naam van hen, die de bedoeling van deze eerezuil beseffen en de taal verstaan, die daardoor aan onze naneven gesproken wordt, zeg ik dank en erkentenis aan allen, die door hun talent, hunne arbeidzaamheid, en hunne giften haar hebben helpen stichten."

Waarop de President zijne aanspraak besloot, met nog te zeggen:

»Eene gewigtige, ofschoon aangename, op de commissie rustende verpligting noopt den spreker om, alvorens gevolg aan het ontvangen teeken te geven, namens haar haren dank opentlijk te betuigen voor de krachtdadige hulp, die zij in de uitvoering van de haar opgedragen taak heeft mogen ondervinden, zoowel van het hooge bestuur van Nederlandsch Indië, het gewestelijk en plaatselijk civiel en militair bestuur dezer kust, en de belangelooze als krachtdadige medewerking van eenige bijzondere personen, en vooral van de Nederlandsche Handelmaatschappij, zonder welke vereenigde hulp de taak der commissie, zoo niet geheel onmogelijk, althans zeer bemoeijelijkt zoude zijn geworden.

»De innerlijke overtuiging krachtdadig te hebben medegewerkt tot het bereiken van een algemeen gewenscht en groot doel, strekke U tot grootere voldoening, dan de herdenking aan uwe bewezene diensten, door des sprekers zwakke woorden, in staat is optewekken.

»Valt dan neder zwakke omhulselen van het krachtige gedenkteeken! krachtig, daar het zamengesteld is uit eeuwendurend metaal; maar zwak, in vergelijking van den geest, dien het bestemd is, aan de herinnering der volgende geslachten overtebrengen."

Na deze woorden had de plegtige onthulling van het monument onder de leiding der commissie plaats, gedurende welke verrigting zich de muziek deed hooren. Op het oogenblik der onthulling werden, er twee nationale vlaggen regts en links van het monument gehe-

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 17 Maart 1855, No. 22.

schen, op welk teeken de troepen de voorgeschrevene honneurs bewezen, en er van de groote strandbatterij een salut van 15 kanonschoten werd gegeven.

De troepen defileerden vervolgens om het monument, en hernamen daarna weder hunne eerste standplaats.

En hiermede was de plegtige onthulling van het monument volbragt. De Gouverneur van Sumatra's Westkust en deszelfs echtgenoote vertrokken spoedig daarop, en werden op dezelfde wijze, als bij hunne aankomst, weder door de commissie naar hun rijtuig begeleid, alsmede Mevrouw *Kervel* en haren echtgenoot.

Lang voorzeker zal deze plegtigheid in geheugenis blijven, niet alleen van diegenen, die daarvan ooggetuigen waren, maar ook van velen, die uit den verre, met zoo veel belangstelling aan de onthulling van het gedenkteeken zullen indachtig zijn.

De leden der kommissie belast met de oprigting van het monument zijn, sedert het begin van derzelver zamenstelling, dikwerf door vertrek naar elders moeten verwisseld worden. Bij de onthulling bestond dezelve uit de Heeren Majoor der Genie *D. J. Uhlenbeck*, President, de assistent resident en magistraat van Padang *H. M. Andrée Wiltens*, de majoor der artillerie *J. F. S. Brunsveld van Hulten*, de kapitein adjoint van den Generalen staf *H. C. Staring*, de kapitein der Genie *L. H. Deeleman*, Leden, de algemeene ontvanger te Padang *C. de Haze Winkelman*. thesaurier, en de kapitein adjudant, bij den Militairen kommandant van Sumatra's Westkust *A. C. van Ryn van Alkemade*, secretaris.

Onder de leden, die reeds vroeger naar elders vertrokken, en welke bijzonder veel hebben bijgedragen tot het volbrengen der moeijelijke taak van de commissie, hebben zich vooral onderscheiden de Luitenant Kolonel der Infanterie *A. J. Andresen* voor de keuze enz. van een gedenkteeken, en de thans op zijn verzoek eervol uit Z. M. dienst ontslagen ingenieur van den waterstaat, *C. F. Deeleman*, wat de oprigting of opstelling van het monument in het bijzonder betreft, daar hij dezen moeijelijken arbeid, bij het gemis van vele bijna onontbeerlijke hulpmiddelen, tot het beste en meest gewenschte resultaat heeft weten te brengen.

— Men meldt ons van Djocjocarta dd. 4 Maart jl.

In den avond van den 3den Maart, werd door de ingezetenen dezer residentie, ter gelegenheid van het vertrek des Heeren *F. Cornet*, officier van gezondheid 2de klasse en plaatselijk geneesheer aldaar, naar Europa, eene luisterrijke afscheidspartij gegeven, die door den resident, de prinsen en hofgrooten en de voornaamste ingezetenen werd bijgewoond, zijnde Z. H. de sultan door ziekte verhinderd daaraan deel te nemen. Het genoegen van dezen avond moet, afgescheiden van de vrolijke stemming der aanwezigen, grootendeels worden toegeschreven aan de zorgen der commissarissen, de heeren *Meijer Timmerman Thijssen* en *Berretty*. Door eerstgemelden heer werd een toepasselijke toast op den heer *Cornet* ingesteld, waarbij hem een gelukkige overtogt naar Nederland werd toegebeden en de verzekering gegeven, dat ZEd. nog langen tijd bij de ingezetenen van Djocjo in aandenken zal blijven.

— Men leest in de *Javasche Courant* van heden:

Lampongs. — De berigten, over de maand Februarij 1855, behelzen het volgende:

Het padiegewas gaf hoop op eenen goeden oogst; — Volgens mededeeling van het districts-hoofd van Sepoetie, hadden vijf kampongs een aanvang gemaakt met het aanleggen van koffijtuinen.

De weersgesteldheid was afwisselend, sedert eenige dagen viel er weinig regen.

De groote weg tusschen de hoofdplaats en Mangala, benevens de voetpaden waren door de gevallene regens zeer slecht, waardoor de afvoer van handels-artikelen zeer werd gestremd.

Op de hoofdplaats waren de prijzen der eerste levensbehoeften zeer hoog, de rijst kostte tot *f* 10 en *f* 11 de picol.

Billiton. — De berigten, over Januarij en Februarij 1855, behelzen het volgende:

In Januarij stond het padiegewas redelijk en was men in het district Sidjoek op sommige plaatsen reeds beginnen te snijden. Door de zware winden in Februarij had het padiegewas echter veel geleden.

Men rekende, dat de tinproductie over 1854 ruim 2000 picol zou bedragen.

RUSLAND.

— De generaal *Khalitski*, die in het gevecht van den 25 October te Balaclava, de Russische cavallerie aanvoerde, is aan de gevolgen zijner wonden overleden.

— De *Russische Invalide* deelt den volgenden trek van christelijke zelfopoffering der Donsche kozakken mede:

Gedurende den storm van 2 (14) November, die de vijandelijke vloten in de Zwarte zee zoo deerlijk geteisterd heeft, werd een Engelsch transportschip, de *Tallodea*, in de nabijheid van Eupatoria, op eene zandbank geworpen. Den volgenden morgen werd het regement lansiers van Novo-Archangel, alsook dat der Donsche kozakken No. 14, benevens de batterij rijdende artillerie No. 20 derwaarts gezonden. De artillerie aangekomen zijnde, zoo heesch zij de witte vlag en deed twee scherpe schoten in de rigting van het gestrande, doch buiten haar bereik zijnde vaartuig. De opvarenden, bestaande uit een kapitein, twee stuurlieden en 28 Engelsche matrozen, daalden daarop in twee sloepen neder en kwamen niet zonder moeite aan wal. De kapitein verklaarde:

1°. Dat dit handelsvaartuig van 726 tonnen, gewapend met 4 kanonnen, door de Engelsche regering was ingehuurd tot den overvoer van troepen en ammunitie.

2°. Dat zich aan boord bevonden 700 ponden buskruid, ongeveer 30000 kogels en 32 Arabische paarden, bestemd voor den staf der Turksche troepen in de Krim, en

3°. Dat aan boord gebleven waren 25 Turksche cavalleristen.

Op het hem gedaan voorstel om die 25 ongelukkigen af te gaan halen, antwoordde de kapitein dat hij om die Turken te redden, de Engelsche matrozen niet vermogt in de waagschaal te stellen en weigerde ronduit zijne sloepen weder te bestijgen.

Toen en in weerwil eener woedende zee, boden zich, medegesleept door hunne edelmoedige gevoelens en den moed, den Russischen harten zoo eigen, 30 vrijwilligers van het Donsche kozakken regement aan en bestegen de sloepen. Moedig doorkliefden zij de dreigende golven, bereikten het gestrande vaartuig en bragten gelukkig die Turken aan wal, die, door hunne bondgenooten aan een zekeren dood overgelaten, op deze wijze, dank zij het gevoel van christelijke en moedige zelfopoffering, gered werden.

Er bestond geene mogelijkheid meer de ammunitie aan wal te brengen, dewijl zij reeds in het vaartuig geheel onder het water bedolven lag.

— De heer *von Holter*, een Duitsch schrijver, deelt den volgenden trek uit het leven van keizer *Nicolaas* mede:

Eenige jaren geleden woonde de keizer een dier groote manoeuvres bij, die verscheidene vreemde officieren uit Duitschland, Frankrijk, zelfs uit Engeland had uitgelokt. Een der spiegelgevechten moest eindigen met den terugtogt van een legercorps achter eene diepe rivier, door middel eener schipbrug, welke door de pontonniers, na den overtogt van het laatste bataillon, moest worden afgebroken. Dit plan werd geheel gevolgd, het verslagen corps trok de rivier over en de brug verdween.

De keizer, vergezeld van de groothertogen, stond met zijn talrijk gevolg aan den oever van den vloed, toen de zegepralende brigade van den generaal *Manderstjern* daar aankwam. Welnu, riep hem de keizer toe, wat zult gij nu uitvoeren? Alles is afgeloopen, antwoordde de generaal, de vijand heeft de vlugt genomen. Waarlijk, een goed generaal zou zich niet met dat halve voordeel vergenoegen. Beveelt Uwe Majesteit de vervolging? Gij moet weten, wat gij te doen hebt. Hierop snelde de generaal naar zijne soldaten, en riep hun toe: kinderen! de keizer beveelt ons den vijand te vervolgen, maakt het kruis en volg mij en zijn paard de sporen gevende, sprong hij in de sterk stroomende rivier, waarin ruiter en paard weldra verdwenen.

Het gansche eerste gelid volgde hem onder een luid hoerah! Door de zwaarte hunner wapenen, randsel en kleeding ter neêr gedrukt, worstelden een groot aantal soldaten met den dood. De generaal zelf was in levensgevaar. Soldaten! riep de keizer, redt uw generaal. Verscheidene manschappen, hunne randsels afwerpende, stortten zich in de rivier. De generaal werd er half dood uitgehaald, doch een groot aantal soldaten verdronk.

Des avonds lag *Manderstjern* met de koorts te bed, zijne kamerdeur ging open en de keizer trad binnen. Waart gij gek, vroeg hij vriendschappelijk, en begreept gij niet, *Manderstjern!* dat ik slechts kortswijlde? Ik was er niet zeker van, antwoordde de bibberende generaal; mijn keizer kon wel eens aan al die vreemdelingen hebben willen toonen, in hoeverre de Russen hunnen meester gehoorzamen.

— Eene keizerlijke ukaze gelast, dat ieder die na een veldslag, wreedheden bedrijft tegen gewonden of personen die geen tegenstand bieden, met den dood zal worden gestraft.

— Den 3 December, ten 1 ure in den namiddag, brak er in de fabriek van den heer *Gutschkow* te Moskou een verschrikkelijken brand uit. Al de gebouwen werden in de asch gelegd en verscheidene personen verloren daarbij het leven. Zeven pompiers kregen zware kwetsuren en twaalf werklieden der fabriek hevige brandwonden. Een der laatsten is den volgenden dag aan de gevolgen daarvan bezweken. Een ander, hopende zich door een sprong uit de derde verdieping te redden, viel op de plaats dood neder. Overigens heeft men nog het stoffelijk overschot gevonden van een man, die zoodanig verminkt was, dat hij met geene mogelijkheid door iemand herkend kon worden.

SPANJE.

De toestand van dit land blijft nog steeds verward en bedenkelijk, eene gedeeltelijke wijziging van het ministerie heeft plaats gehad. De heer *Pacheco* is als minister van financien vervangen door den heer *Luzurriaga*, *Lujan* in het ministerie van openbare werken, door den heer *Aguirre* en *Allende Salazar* bij dat van marine door den heer *Santa Cruz*. Wij gelooven, dat men uit de handelingen der Cortes het best een overzigt zal krijgen van den toestand des schiereilands en deelen die daarom dan ook eenigzins uitvoerig mede.

— Volgens het plan, door *O'Donnel* aan de Cortes onderworpen, zal het Spaansche leger over 1855 zijn zamengesteld uit 46,000 man infanterie, 12,000 man ruiterij, 10,000 man artillerie en 2,000 man genie. De reserve zal georganiseerd worden in 72 bataillons. Onmiddellijk na hare organisatie zal de infanterie met 36,000 man verminderd worden. *O'Donnel* zal hiervan eene cabinetskwestie maken. Bij de artillerie worden groote hervormingen voorbereid.

— De ontwapening der militie te Aranjuez heeft zonder eenige stoornis der orde plaats gehad. Ook zijn eergisteren avond eenige honderde miliciens te Madrid ontwapend. Men vreesde, dat deze bij die gelegenheid de rust zouden verstoren; doch dit is niet het geval geweest. Er hebben zich wel talrijke groepen bij de poort van Segovia en aan de boorden van de Manzanares vertoond, maar de rust is ongestoord gebleven, dank zij de goede zorgen der regering.

— In Spanje neemt de toestand een gunstiger aanzien. In de zitting der Cortes van den 19den heeft de heer *Luzzuriaga* het programma van het cabinet bekend gemaakt. Het komt hoofdzakelijk hierop neder: Vrijheid der Cortes om de constitutionele grondslagen vast te stellen; een constitutionele troon met al de voor die instelling noodige en daaraan verbonden magt; koninklijke sanctie voor de gewone wetten; vrijheid van personen, zonder andere beperking dan die, welke de openbare veiligheid eischt; het regt van petitie en andere soortgelijke regten, onderworpen aan de bepalingen der wet; het bestaan eener staatskerk met eerbiediging van andere geloofsbelijdenissen; een krachtig parlementair gezag opdat het koninklijke gezag niet kunne vernietigd worden; organisatie van het parlement in twee kamers; weigering der belastingen welke door de Cortes niet zijn goedgekeurd; wederstand veroorloofd; ministeriele verantwoordelijkheid; nationale garde; verlichte decentralisatie; vrede en vriendschap met alle natien, welke de vorm harer regering ook zijn moge; gelijkstelling der kolonien met het moederland; het leger op de sterkte, welke noodig zal worden bevonden; algemeen stelsel van spoorwegen; burgerlijke gelijkheid tot verkrijging van ambten; bijzonder onderrigt in kunsten en wetenschappen, ten einde de manie naar ambten te vernietigen; vrijheid van drukpers, instelling van jury's.

— Op de begrooting van uitgaven komen onder anderen de volgende cijfers voor: dotatie der koningin 28 millioen realen; van den koning 1 millioen; van de prinses van Asturien 1 millioen; van de infante, zuster der koningin; 1½ millioen, van den infant *Don Francisco* en zijne geheele familie, waaronder de zusters des konings mede begrepen zijn, 1½ millioen. De dotatie der koningin is dus, vergeleken bij vorige jaren, met 6 millioen, en die der koninklijke familie met 3 millioen verminderd.

— De koningin heeft op het adres van antwoord op de troonrede, hetwelk H. M. den 25sten door eene commissie der Cortes-vergadering is aangeboden, geantwoord, dat de bewijzen van achting, welke de vertegenwoordigers der natie haar gaven, haar altijd aangenaam waren, maar dat nu het adres der constituërende Cortes voor haar eene bron van bijzonder veel genoegen was. »Ik zie daarin (dus vervolgt het antwoord der koningin) uitgedrukt, dat wij streven naar hetzelfde doel, om het welzijn van ons geliefd vaderland te vestigen; dit doel maakt mijn koninklijk woord, mijn belang als moeder en mijne gevoelens als Spanjaarde heilig voor mij."

— Het ontwerp der regering, om dit jaar 25.000 man soldaten door middel van loting te vervangen, houdt verscheidene dagbladen bezig. Toen namelijk de bepaling van de hoegrootheid des legers bij de Cortes in beraadslaging was, hebben vele redenaars de vrijwillige dienstnemingen aanbevolen, als het beste middel om het leger te recruteren; terwijl dat gedeelte der drukpers, hetwelk dat gevoelen voorstond, volhield, dat het regerings-ontwerp nadeelig was voor de voorgenomene daarstelling van landbouwende kolonien, waaraan door loting veel nijvere menschenhanden zouden worden onttrokken.

PORTUGAL.

De berigten uit Portugal weiden uit over de pogingen, in den laatsten tijd door eenige invloedrijke personen in Spanje bij den koning-regent aangewend, om het toekomstige lot der beide landen nauwer aan elkander te verbinden. Eerst zijn het de pogingen geweest om zijne toestemming te verwerven tot het vereenigen van Spanje en Portugal onder den schepter van zijnen zoon, dom Pedro V, later die om hem zelven de kroon van Spanje op te dragen, welke dan na zijnen dood aan dien zoon zou komen. Beide die aanbiedingen, hoe dringend ook gedaan en hoe aanlokkelijk voorgesteld, heeft de even voorzigtige als regtvaardige Vorst van de hand gewezen, zoodat thans weinig meer van die zaak gesproken wordt. Niet minder billijk en voorzigtig heeft koning dom Ferdinand zich betoond bij de aangewende pogingen om hem tot wegzending van het ministerie *Saldanha-Magalhaes* te bewegen. Naardien dat ministerie tot de partij van den gematigden vooruitgang behoort, welke ook de groote meerderheid der Gedeputeerden is toegedaan, terwijl de hertog van Saldanha zeer bemind bij het leger is, zou de inwilliging dier aanzoeken eene groote politieke feil zijn geweest. Alles doet dus hopen, dat als de jeugdige dom Pedro, meerderjarig geworden, uit de handen zijns vaders de teugels des bewinds overneemt, de koninklijke magt volkomen bevestigd zal zijn en Portugal een nieuw tijdperk van bloei en geluk te gemoet gaat.

ITALIE.

Een schrijven uit Turin in de *Indépendance Belge* meldt, dat de geschillen tusschen koning *Ferdinand* van Napels en de Jezuiten geheel bijgelegd zijn, door de tusschenkomst van den generaal der orde, die zich met dat doel uit Rome naar Napels heeft begeven. Men weet niet welke verklaringen hij heeft gegeven en op welke voorwaarden er eene schikking is tot stand gekomen; maar zoo veel is zeker, dat de goede verstandhouding tusschen de vaders en den Koning hersteld is. De *Civilta Catholica*, welk dagblad te Napels verboden was, is nu daar ook weder toegelaten en de Jezuïten zijn weder in het bezit van het openbaar onderwijs.

— Onder de Fransche bezettingstroepen te Rome heerscht tegenwoordig groote bedrijvigheid. De pauselijke kruidmolens werken uitsluitend voor Fransche rekening, daar de 11,000 harili bedragende kruidvoorraad, in de Engelsburg naar het Oosten zal ingescheept worden.

— Te Napels heeft eene gebeurtenis onder de hoogere kringen veel opzien gebaard. Het ministerie van onderwijs was sedert eenigen tijd opgedragen aan Mgr. *Apuzzo*, gouverneur van den Erfprins. Ten gevolge van een artikel in de *Cavilla Catholica*, die te Rome uitgegeven wordt en waarvan de Jezuiten uitsluitend de redactie hebben, heeft de Koning van Napels beslist, dat Mgr. *Apuzzo* vervangen zoude worden door een leek, de Heer *Capomozza*. Hierin heeft men eene bedreiging tegen de Jezuiten gezien, welke tot dusverre in de grootste gunst stonden. De Heer *Apuzzo* is dadelijk naar Rome vertrokken. Een brief uit Turijn geeft eenige bijzonderheden omtrent de oorzaken van deze ongenade der Jezuïten. Zij zouden namelijk de gunst des Konings verloren hebben, omdat deze hen verdacht hield van vrijzinnigheid! De Jezuiten konden zulk eene beschuldiging niet verduren en hebben eene memorie bij den Koning ingeleverd, ten einde zich te regtvaardigen en te zuiveren.

— In de zitting van de Sardinische kamer van vertegenwoordigers van 27 Dec., is het rapport over het

wetsontwerp betreffende de opheffing der kloosters ingekomen. Bij deze gelegenheid drongen de HH. de Vizy en Revel aan op de mededeeling van al de stukken, die op deze zaak betrekking hadden, zoowel de met het hof van Rome gewisselde stukken als die bescheiden, welke over het financiële punt licht kunnen verspreiden. De heer *de Cavour* antwoordde, dat de regering weigerde aan dit verzoek gehoor te geven, wat de mededeeling der met Rome gewisselde stukken betrof, dat het der regering vrij stond godsdienstige corporatiën te erkennen of op te heffen en de verdeeling der geestelijke goederen te regelen. Meer geneigd betoonde zich de heer *de Cavour*, om gehoor te geven aan het verzoek betreffende de financiële inlichtingen, maar hij verzocht, dat de kamer zich mogt tevreden stellen met de stukken, welke op het secretariaat der kamer waren gedeponeerd. De heer *Ratazzi* heeft in den loop der discussie aan de kamer medegedeeld, dat de regering uit den taks op de aartsbisdommen en kapittels ongeveer 650 a 700,000 frs. inkomen dacht trekken De kamer heeft besloten, de discussie over deze wet den 4den Jan. te beginnen. Men verzekert, dat bijna al de afgevaardigden uit Savoye, welke grootendeels tot de regterzijde behooren, zich bij deze gelegenheid in de kamer zullen vertoonen.

— Na lange onderhandelingen zijn de Oostenrijksche en Toscaansche regeringen overeengekomen, dat de Oostenrijksche troepen, die thans reeds sedert 6 jaren Toscane bezet houden, dit groothertogdom in twee bepaalde termijnen zullen verlaten. Den 1ste Januarij 1855 zouden 2000 man het land verlaten, en alsdan dadelijk de staat van beleg, waarin Livorno nog steeds verkeert, opgeheven worden; de overige 4000 man zullen met 1 Mei naar het Lombardisch-Venet. koningrijk terugkeeren. Door deze schikking zal Toscane eene bezuiniging van 3 millioen lires winnen.

— Uit Italie hebben wij ditmaal geen zeer gewigtig staatkundig maar toch eenig belangrijk nieuws mede te deelen, vooral betreffende het geestelijk congres te Rome.

— Een brief uit Rome deelt de volgens bijzonderheden mede omtrent de vergaderingen der bisschoppen over de kwestie der Onbevlekte Ontvangenis. De beraadslaging duurde bijna twintig uren, verdeeld in vier zittingen op het Vaticaan gehouden op 20, 21, 23 en 24 November. Vijftien godgeleerden van de wereldlijke en kloosterlijke geestelijkheid waren als consultares tegenwoordig. Er ontbrak geen enkele bisschop. Het geloof openbaarde zich met zooveel eenstemmigheid van geest, uit het hart en van de lippen van het doorluchtige congres, dat men die alleen door eene buitengewone aandrijving van den Heiligen Geest kan verklaren. Het was in de laatste der zittingen; het sloeg twaalf uren, allen knielden om den Angelus te bidden, toen eene plotselinge vlam in alle harten ontbrandde, een keert van toestemming deed zich hooren: Petre, doce nos, confirma fratres tuos (Petrus, onderrigt ons, bevestig uwe broeders). Daarop volgde in de gansche vergadering eene plotselinge uitbarsting van tranen, eene verhevene verzuchting, welke geene pen vermag te beschrijven.

— Uit Rome deelen de jongste berigten mede, dat de plegtige dienst, welke de Paus op den 8sten in de St. Pieterskerk hield, en gedurende, welke hij door een apostolisch besluit het dogma van de onbevlekte ontvangenis der Maagd Maria als geloofsartikel openlijk afkondigde, door 54 kardinalen en 138 patriarchen, aartsbisschoppen en bisschoppen bijgewoond werd. Na de dienst bekroonde de Paus, tot een aandenken aan deze plegtigheid, eigenhandig een Mariabeeld met eene gouden kroon. Op hetzelfde oogenblik begonnen al de klokken van Rome een gelui, dat een uur lang duurde en het geschut van den Engelsburg barstte los. Een strenge vasten ging het feest vooraf.

GRIEKENLAND.

Een brief uit Athene van 7 December deelt mede, dat de die stad zoo zwaar geteisterd hebbende cholera sterk afneemt. De minister van oorlog, generaal *Kalergi*, heeft bij legerorder de nationale erkentelijkheid doen kennen, voor de werkdadige bewijzen van belangstelling en welwillendheid door de troepen der verbondenen, vooral door de ziekenoppassers en de zusters van liefdadigheid, die zich zoo edelmoedig aan de dienst der militaire en civiele hospitalen hadden toegewijd, aan den dag gelegd.

De staatkundige toestand hier te lande schijnt zich even als de gezondheidstoestand te verbeteren. De koning trekt eene lijn met zijne ministers, evenwel bestaat er nog eene partij aan het hof, die noch hare verwachtingen, noch hare onderkruipingen schijnt te willen opgeven.

Ongelukkig is er nog eene andere plaag, die men nog niet heeft kunnen doen verdwijnen, namelijk het rooven, dat steeds op eene groote schaal in de provincien wordt uitgeoefend. Ofschoon het bestuur alle pogingen aanwendt en de daders van al die ongeregeldheden bekend zijn, blijft men echter tot heden buiten magte om ze te onderdrukken.

CIRCASSIE.

Volgens de laatste berigten rust Schamyl zich weder uit tot een nieuwen aanval tegen de Russen; de laatsten zouden hem echter ditmaal wel eens eene zeer onaangename ontvangst kunnen bereiden, daar zij in den laatsten tijd aanzienlijke vertrekingen ontvangen hebben, en met name de bevelvoerders te Tiflis en Alexandropel over talrijke troepen te beschikken hebben. Er moet echter sprake zijn om Schamyl door een Engelsch-Fransch hulpcorps te ondersteunen.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

Het verledene en het tegenwoordige van keizer Napoleon III (¹)

Slechts weinige menschen, in welke eeuw of rang het ook zijn moge, hebben meer verheffing en tegenspoed beleefd dan de tegenwoordige keizer van Frankrijk; slechts weinigen zijn meer blootgesteld geweest aan de slingeringen der fortuin. Indien de vorsten zooveel invloed hebben op de toekomst der natiën, die zij regeren, als men algemeen gelooft, dan behoorde het Fransche volk, de best bestuurde natie van geheel Europa te zijn, want de vijf laatste monarchen, die er op den troon gezeten waren, hebben zooveel wisselvalligheden en ondervinding in hunnen levensloop gehad, als slechts aan weinig gekroonde hoofden ten deel valt. *Napoleon* heeft den treurigen strijd der armoede en de moeitevolle werkzaamheden van een beroep gekend, alvorens de loopbaan der fortuin voor hem ontsloten was, en hij bestudeerde als arme luitenant langen tijd het karakter en de behoeften van Frankrijk, eer hij zijn volk aanvoerde of ten troon verheven was. *Lodewijk XVIII* en *Karel X* hebben gedurende vijfentwintig jaren in ballingschap geleefd, en zij hadden wijsheid kunnen opdoen, indien zij vatbaar waren geweest voor de lessen, die hunne lotgevallen en de omstandigheden hun zoo ruimschoots voor oogen hebben gehouden. *Louis Philippe*, die almede bijna het vierde eener eeuw de wereld heeft rondgezworven, heeft meer leering getrokken uit zijn avontuurlijk en wisselvallig leven. Zijne scherpzinnigheid was buitengewoon groot, en zelden bedroog hij zich of werd door anderen bedrogen; doch zelfs hij wist de Fransche natie met hare tegenstrijdige eigenschappen en afwisselende vlagen niet met de noodige behoedzaamheid te regeren; zijne zedelijkheid was niet gelijk aan zijn doorslepen verstand, en op het beslissend oogenblik ontbrak hem koelbloedigheid. Hij viel ten laatste minder door gebrek aan bekwaamheid dan door zijne zelfzucht, die hem eene inpopulariteit had verwekt, welke zijn moed niet in staat was te trotseren.

Alles te zamen genomen, waren misschien de wisselvalligheden van den tegenwoordigen keizer vreemdsoortiger, dan die van eenige zijner voorgangers. Het is geenszins zonder voorbeeld, dat in een tijd van omwenteling en van oorlog, een krijgsman van een buitengewoon genie zich den weg tot den troon heeft weten te banen; het kan geenszins verbazing wekken, dat, nadat een hevige revolutionnaire geest uitgewoed heeft, de wettige erfgenamen, door de daarop gevolgde reactie, de kroon teruggekregen hebben, welke hun erfelijk toekwam, dat verder eene natie, op eene ongeneeslijke wijze verzot op haar koninklijk geslacht, eene proef zou nemen om een zijtak die handelbaarder is, op den troon te plaatsen, is niets meer, dan eene historische paralel ons zou kunnen aanwijzen. Doch dat een jong man, afstammeling van een jonger tak van eene afgedankte familie, die geen beroep had, wiens jeugdig leven in ijdelheid, gebrek en buitensporigheden werd doorgebragt, wiens verborgen levensgeschiedenis alleen afgebroken werd door twee dolzinnige ondernemingen; die verondersteld werd geen greintje genie te bezitten, en waarvan wist, dat hij zelfs op eene in het oog vallende wijze verstoken was van alle uitwendige hulp, om in de ontwerpen, welke hij smeedde, te slagen, die hier en daar verjaagd werd — dat zoo iemand in slechts zes jaren van den staat van armoede, overladen met schulden, ongunstig bekend en in eene hopelooze verlegenheid zich te Londen ophoudende, zich tot de positie, die hij thans als opperhoofd van de grootste militaire natie der wereld, met andere souvereinen van Europa op den voet van erkende gelijkheid handelende, zich heeft weten te verheffen — dit geeft eene vereeniging van geluk en bekwaamheid, een zamenloop van ongewoon gunstige omstandigheden te kennen, die, zoodra zij zich openbaarden, met even ongewone scherpzinnigheid, vaardigheid en geestkracht ten nutte moeten gemaakt zijn, zooals de geschiedenis slechts weinig of in 't geheel geene voorbeelden kan aanwijzen.

Want het mag niet vergeten worden, dat hij in 1848 alles tegen zich had Overal waar hij bekend was, was hij zulks van eene ongunstige zijde. Zij, die met zijn privaat leven bekend waren, wisten alleen dat hij stilzwijgend stomp van aard en een alles behalve behagelijk mensch was, die weinig sprak, en alleen bezield was met het denkbeeld zijner eigen grootheid, al datgene schuldig bleef wat hij niet kon betalen, zich aan onbehoorlijke gedragingen overgaf en zich in slechte gezelschappen ophield. Slechts zeer weinigen konden hem voor de toekomst iets goeds voorspellen. Bij de wereld was hij bekend als de held van Straatsburg en Boulogne, als de man, die zich heeft onderscheiden in twee pogingen, om eene omwenteling tot stand te brengen, zoo dolzinnig van aard, als slechts immer in het brein van een staatkundig wanhopige opgekomen is. Deze ondernemingen, welke nu blijken dat pogingen zijn geweest tot het plukken van vruchten, voor dat zij rijp waren, schenen destijds uit niets anders voort te spruiten, dan uit de verhitte verbeelding van een opgewonden en zwak hoofd. De aanval op Straatsburg was zulk een dwaze stap, dat de Fransche regering van oordeel was, dat zijne belagchelijkheid de beste straf was, en den waaghals met eene soort van verachtelijke genade ontsloeg, hem te kennen gevende, dat hij naar Amerika verbannen zou worden en dat hij daar zou blijven. De landing te Boulogne was naauwelijks iets beters. De eenige poging, waarmede die het best vergeleken kan worden, is het dolzinnige plan tot revolutie van *Smith O'Brien*. Zijn laatste onderneming haalde hem eenige jaren van naauwe gevangenisstraf op den hals. Toen men dacht, dat zijne straf streng genoeg was geweest, liet men hem ontvlugten, en waarschijnlijk werd er buiten hem niemand gevonden die gedacht heeft, dat hij te eeniger tijd weer op het tooneel zou verschijnen. Doch hem verliet dit denkbeeld van toekomstige grootheid nimmer. Aanhoudend peinsde hij over zijne gedragslijn, wanneer hij den troon zou hebben beklommen. Dikwijls bragt hij de personen, met wie hij zich onderhield, in ontsteltenis door zijne inleidingssprenk: »Wanneer ik keizer van Frankrijk ben.'' De verbanning en gevangenis hebben hem intusschen goede diensten bewezen. Gedurende zijn verblijf op het kasteel van Ham, heeft hij de geschiedenis van Frankrijk en het karakter der Franschen beoefend en diep bestudeerd, tot dat hij die, zoowel in hunne zwakheden als gebreken, waarschijnlijk beter kende, dan iemand zijner landgenooten. Hij sloeg naauwkeurig de dwalingen van de toenmalige bewindslieden gade, drong met stouten blik tot hare oorzaken door, en zag daardoor wat hare gevolgen zouden zijn en welke klippen vermeden zouden kunnen worden. Het is waarschijnlijk, dat hij gedurende die jaren van eenzaamheid en afgetrokkenheid, nagedacht heeft over alle gebeurlijkheden, die redelijker wijs aan te nemen waren; dat hij eene keuze gedaan heeft in het aannemen van eene gedragsijn, onder alle omstandigheden die zich mogten voordoen, en dat hij zich de moeijelijkste zaak voor een eerzuchtig man heeft weten in te prenten, namelijk: het geduld van te wachten. Hij leerde daf koude, werkzame, onvermoeide geduld, hetwelk het zekerste middel aanbiedt, om eindelijk te slagen. Gedurende zijn verblijf in Engeland bestudeerde hij deszelfs instellingen en het nationaal gevoel der Britten met eene doordachte volharding, die eer een erfdeel is van zijn Hollandschen dan Franschen oorsprong, zoodat men gelooven mag, dat hij de Engelschen beter kent, dan iemand hoegenaamd in Frankrijk. Hij leerde de hulpmiddelen kennen, waaruit Engeland zijn onuitputtelijken voorspoed put, hoe het zich gedraagt in de partij-worstelingen; wat de wezenlijke werking der Engelsche drukpers en van het Parlement is; waarin het innerlijk onderscheid bestaat tusschen de twee natien, en wat, hetgeen in Engeland de ondervinding getoond had goed te zijn, al of niet in Frankrijk navolging verdiende. Hij leerde onze kracht en onze veiligheid gelijktijdig hoogschatten.

De omwenteling van 1848 kwam, die geheel Europa door hare plotselinge verschijning, haar grooten omvang en weinig bloedend karakter verbaasde. *Lodewijk Napoleon* schreef onmiddelijk aan de voorloopige regering, dat hij zich tot hare beschikking stelde en bood zijne diensten aan Frankrijk aan. Het uur was toen echter nog niet gekomen, de vrucht was nog niet rijp. Op beleefden toon werd hem teruggeschreven, dat hij op dat pas zijn land de beste diensten kon bewijzen, door afwezig te blijven. Hij maakte zich den wenk ten nutte en wachtte. Hij werd candidaat voor de nieuwe wetgevende vergadering, en ontving spoedig een mandaat om daarin zitting te nemen. Toen hij door een Engelschman daarvan kennis had bekomen, antwoordde hij kortweg: »Dit is de eerste trede op de ladder.'' Zijne oratorische proeven in de kamer waren niet gelukkig, en spoedig staakte hij die. Toen het moeijelijkste werk en de bloedigste strijd van de nieuwe orde van zaken voorbij waren, toen het Junij-oproer de kracht van de roode republiek vernietigd had en een president voor vier jaren gekozen moest worden, begon de zucht voor de orde en de vrees voor nieuwe pogingen van dien aard de overhand te krijgen, en de naam van *Bonaparte* behaalde de overwinning op de diensten van *Cavaignac* en het talent van *Lamartine*. *Lodewijk Napoleon* werd met eene groote meerderheid van stemmen gekozen, eene meerderheid, die uitspraak deed én over den grooten invloed, dien de herinnering van dien naam nog over de helft der natie uitoefende, èn over de wenschen van de andere helft, om liever op een oud geloof af te gaan, dan eene proef met een nieuw te wagen. Dit was de tweede trede op de ladder en de aankondiging van het aantal stemmen, waarmede hij verkozen was, toonde den eerzuchtigen aspirant, dat zijne toekomst voortaan in zijn eigen handen was.

Alsnu begon eene nieuwe reeks intrigues en kuiperijen, die, mogen zij al eenige bewimpeling toelaten, althans geen verdediging of lofspraak vinden kunnen. Er kan niet aan getwijfeld worden, of hij besloot, zoodra hij tot president verheven was, om keizer te worden. Dat wil zeggen, dat hij, zoodra hij den eed had afgelegd om de constitutie te handhaven en de wetten op te volgen, reeds het voornemen koesterde, om diezelfde constitutie te vernietigen en die wetten te schenden. Dit was zoo blijkbaar waar, dat de wetgevende vergadering er steeds op uit was, om zijne magt te beperken en zijne handen zooveel mogelijk te binden. Het is van dien kant even waar, dat de *noodzakelijkheid*, door welke den *coup d'état* verontschuldigd werd, in vele opzigten eene noodzakelijkheid van zijne eigen schepping was. Het kan, strikt genomen, mogelijk zijn, dat een president, die alle eerzucht miste en een geheel belanglooze wetgevende vergadering, die met elkander eerlijk, gemoedelijk en verstandig te werk gingen, zelf met *die* constitutie iets hadden kunnen uitrigten. Maar van den anderen kant moet men ook toestemmen, dat alleen eene mate van wijsheid en deugd in beide partijen, zoo als men, zonder ongerijmd te zijn, van geen sterveling kan verwachten, eene gedurige botsing en eindelijke scheiding konden voorkomen hebben. De tegenstanders van den president berokkenden, in hunne zorg om hem de handen te binden, zich zelven groot nadeel. Zij dwarsboomden hem op eene wijze, dat niemand, die als bestuurder optreedt, zich daaraan kon onderwerpen, zonder zich te vernederen. Ja, zij waren er evenzeer op uit, om hem tot nul te verlagen, als hij om een alleenheerschend gezag te verwerven. Van daar dat het klaarblijkelijk was, dat zijne positie met zulk eene vergadering ondragelijk was. De leiders van dit ligchaam waren even gereed, om het hoofd der uitvoerende magt naar Vincennes te zenden, als hij er op uit was om zijnen tegenstanders te toonen, dat hij hun wenschte te voorkomen, met hun diezelfde beleefdheid te bewijzen. Een der twee magten van den staat moest zegevieren, en Frankrijk achtte met hem wenschelijk, dat hij het was. De *coup* was zonder twijfel eene schending van zijn eed, doch dit was nu eenmaal eene staatkundige noodzakelijkheid geworden. Een burgeroorlog dreigde uit te barsten, en indien de vergadering als overwinnaar uit de worsteling ware te voorschijn getreden, dan zou hij inderdaad uitgebarsten zijn; want de meerderheid des volks, hetzij ten onregte of niet, was voldaan over den president en had een afkeer van de wetgevende vergadering. De wijze, waarop de *coup* ten uitvoer was gelegd, door namelijk vaardig en vastberaden te werk te gaan, de zaak volledig haar beslag te geven en allen tegenstand hopeloos te maken, was dan ook juist berekend, om het land voor de verschrikkelijke gevolgen van een langdurigen strijd te behoeden.

(¹) Uit het Engelsch weekblad *the Economist*.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Naar
Maart	12	Britsch	Lena	John Byong	Melbourne	3 Febr.	Singapore.
»	3	Nederlandsch	Banca	Heymans	Swanse	25 Nov.	Hongkong.
»	15	Spansch	Hupano Pifipino	J. E. Ruton	Manilla	23 Febr.	Cadix.

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten
Maart	14	Zweedsch	brik	Emelie	Wulff	Rio- de Janeiro	29 Dec.	G. Suermondt en co.
»	15	Nederl. Indisch	schip	Djelanie	Said Moch. bin Alie	Palembang	28 Febr.	Coulster.
»	—	» »	bark	Djenoer	Said Moch bin Sahab	»	5 Maart	»
»	16	Nederlandsch	»	Bezoekie	A. Schaap	Bezoekie		Reynst, en Vinju.
»	—	»	»	Gertrude	J. Lourens	Cheribon		

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	15	Nederl. Indisch	bark	Almansoor	Said Djahia	Cheribon en Pamanoekan.
»	—	Nederlandsch	schoen.	Pionono	J. Megchelen	Akyab.
»	—	Nederl. Indisch	stooms.	Padang	Persille	Soerabaya.
»	16	Nederlandsch	bark	Wilhelmina	J. C. van der Zweep	Ned. via Sam. en Soer.
»	17	»	»	Albrecht Beyling	Muller	Nederland.
»	—	»	brik	Wildeman	Berkelbach	Samarang en Soerabaya.

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.			Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch		schip	Palembang *	J. Hoekstra	Soerabaya	de Weerdt, Ruyl en co.
»		schip	Java Koerier	Kunst		Busing Schröder en co.
»		bark	Alia *	C. Abrahamsz. Jr.	Samarang en Soerabaya	Haager en Schuurman.
»		»	Generaal Michiels *	D. de Wilde		»
»		schip	Nederland	P. Huidekoper		Tiedeman en van der Burg.
Nederl. Indisch		bark	Ellen	J. C. Lebert	Samarang	John Pryce en co.
»	»	»	Marsoek *	Sarief bin Ankawie	»	Coulster.
»	»	»	Djelanie *	Said Moch. bin Alie	»	»
»	»	»	Djenoer	Said Moch bin Sahab.		»
»	»	»	Indramayoe		Indramayoe en Banka	»
»	»	brik	Fatahool Hair *	Said bina Hassan	Muntok en Palembang	»
»	»	»	Lachmadie	Sech bin Sahab	Soerabaya.	»
»	»	»	Oedjong Pandang	Yong Kingyang	Palembang	»
»	»	bark	Sandul Chair	Sech Baskebe	Soerabaya	D. N. Buijs en co.
Engelsch		»	Jessie *	Nordquist	Nederland	Busing, Schroder en co.
»		»	Lady Bruce *	Brown	Singapore	Pitcairn, Syme en co.
»		»	Richard Thornton *	T. Dallas	Londen	Martin. Dyce en co.
»		schip	Jacatra	T. Aiton	Bremen	Adam en co.
Russisch		bark	Idealet	A. J. Hansten		Kreglinger, Dummler en co.
Zweedsch		brik	Louise *	Lundstein	Zweden	Busing, Schröder en co.
»		»	Emelie *	Wulff	Stokholm.	G. Suermondt en co.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

Aangekomen schepen te *Samarang.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	8	N. I.	schoener Yarosie	Sech Baradal	Cheribon.

Vertrokken Schepen van *Samarang.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	8	Ned.	bark Regina	C. Ingerman	Soerabaya.
»	9	N. I.	schoener Bientang Toedjoe.	J. W. Steevens	Padang.

In lading liggende Schepen te *Samarang.*

Vlag.			Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl. Indisch		bark	Generaal Chassé	Rehling	China	Gezagvoerder.
»	»	»	Eljeser	Said Aboebakar		»
»	»	»	Srie Brahan	Hoormat		»
»	»	bark	Hap Heen	Naridin		B. Kopersmit en co.
Zweedsch		schip	Thetis	L. E. Pipping	Zweden	»
Nederlandsch		»	Duiveland	J. C. Vierama	Nederland	MacNeill en co.
»		»	Zeenimph	J. W. Elias	Soerabaya	Dorrepaal en co.

Aangekomen schepen te *Soerabaya.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	6	Zweed.	bark Maria Theresia	P. A. Rhoden.	Batavia.
»	7	Ned.	schip Erasmus	H. F. Scharper	uit zee terug

Vertrokken schepen van *Soerabaya.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	6	N. I.	st. Koningin der Nederl.	T. Deighton	Batavia.
»	—	»	schoen. Kembang Djepoon	Ong Gising	Balie.
»	7	Ned.	bark Walcheren	D. D. Ouwehand	Nederland.
»	—	N. I.	bark Alsultanie	Said Assegaf	Balie Amp.

In lading liggende Schepen te *Soerabaya.*

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl. Indisch		st. Macasser	Chevallier.		Cores de Vries.
»	»	st. Langin Lamongan	Pa Sarieman		Fraser, Eaton en co.
Nederlandsch		Lector et Emergo.	S. Ouwehand		Ruyl, Cramer en co.
»		Claudius Civilis	J. E. D. Petersen		»
»		Bulgersteijn	A. J. Maas.		van Eck en co.
»		Carolina	A. A. Graswinckel.		Fraser Eaton en co.
»		Lemmina Elizabeth	A. Gerrsen		»
»		van der Werf	P. C. Rosier		»
»		Nyverheid	J. N. Mooi		»
»		Neptunus	P. Schuurman		Hoekstra, Gijsing en co.
»		Doggersbank.	P. J. Kerkhoven		»
»		Oosterling	F. J. Nahmens		N. H. M.
»		Maria Julie.	S. A. Bruijnsels.		Schimmelpenninck en co.
»		Edouard Maria	H. Eeltjes.		»
»		Madura	T. Draijer		»
»		Gelderland	D Crap Hellingman.		»
Engelsch		Volante.	J. Love		Fraser Eaton en co.
»		Mehemet Alie	J. Woondgale.		»
»		Dirigo	F. J. Drake.		»

Aangekomen schepen te *Indramayoe.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	5	N. I.	schoener Batavia	Giam Liangsoeij.	Cheribon.
»	6	Ned.	schip Amicitia	J. Janse	Batavia.
»	8	N. I.	schoener Rosalie	Doela	»

Vertrokken schepen van *Indramayoe.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	5	Ned.	schip Albrecht Beijling	G. L. Muller.	Batavia.

Aangekomen schepen te *Cheribon.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	10	N. I.	bark Maijmoon.	Said Kasim	Sumanap.

Vertrokken schepen van *Cheribon.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	6	N. I.	schoener Ydrosie.	Sech Bafadal	Samarang.
»	—	»	brik Pasekan	Liem Keitjang.	Pekalongan.
»	—	»	schip Batavia.	Tan Inghok	»
»	8	»	schip Oeij Sinjo.	Oeij An	Batavia.
»	9	Ned.	schip Gertrude	J. Lourens	Ned. v. Bat.

Aangekomen Schepen te *Tagal.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	8	N. I.	bark Batavia	Tan Ingok	Cheribon.
»	9	Ned.	bark Rembrandt van Rhyn	van Wyngaarden	Batavia.

Vertrokken schepen van *Tagal.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	9	N. I.	bark Batvia	Tan Ingok	Pekalongan.

Aangekomen schepen te *Pekalongan.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	7	Ned.	brik Pasekan	Lim Kitiong	Cheribon.
»	9	N. I.	schoener Mary Goddard.	A. Kooij	Batavia.

Aangekomen schepen te *Pasoeroean.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	1	N. I.	kotter Little Tot	Katjoong	Soerabaija.
»	2	Ned.	brik Diana	P. H. Willers.	»
»	5	N. I.	kotter Paulina	Pa Ardie	»

Vertrokken Schepen van *Pasoeroean.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	4	Ned.	schip Maria	van Wijk.	Amsterdam.
»	—	»	bark Cornelia Henriette	T. Gollards	»
»	7	N. I.	kotter Little Tot	Katjoong	Bezoekie.

Banjoewangie Doorgezeild.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	
Febr.	25	Ned.	schip Erasmus	H. F. Scharper	lek uit zee terug voor Soerabaya.

Aangekomen schepen te *Banjoewangie.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Febr.	24	Ned.	brik Bengale	T. Keus	Samarang.
»	26	»	schip Admiraal Zoutman.	P. D. Nap	Soerabaya.
»	27	»	» Sara Johanna	L. Wassenaar.	Samarang.
»	28	»	» Quatre Bras.	F. B. Bondix.	Pasoeroean.
Maart	1	»	» Prinses Charlotta	H. A. Harms.	Soerabaya.
»	2	»	» Pasoeroean.	Fulbrun	Pasoeroean.

Vertrokken schepen van *Banjoewangie.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Febr.	24	N. I.	schoener Venus	Ketjil	Balie Bad.
»	—	Ned.	bark Charlotta	J. M. Sobels	Tjilatjap.
»	26	»	brik. Bengale	T. Keus	Amsterdam.
»	28	»	schip Sara Johanna.	L. Wassenaar	»
Maart	2	»	schip Admiraal Zoutman	P. D. Nap.	Rotterdam.

Aangekomen schepen te *Sumanap.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Febr.	26	N. I.	bark Atiat Toolbarie.	P. C. Bosch	Soerabaya.
»	—	»	schoener Indram Eljocsoor.	Sainal	»
Maart	1	»	schoener Sophia.	Siendoe Djaya.	»

Vertrokkende schepen van *Sumanap.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	1	N. I.	schoener. Al Mashoor	Sech Bahabasay.	Tjilatjap.
»	2	»	bark Abdul Hassim	J. F. Scheel	Balie.

Aangekomen schepen te *Panaroekan.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Febr.	27	N. I.	stooms. Langen Lamongan	Pa Sarieme	Soerabaya.

Vertrokken Schepen van *Panaroekan.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Febr.	28	N. I.	stooms. Langen Lamongan	Pa Sarieme	Soerabaya.
Maart	6	Ned.	schip Amboina.	N. J. de Vries.	Rotterdam.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met de Ned. bark *Generaal Michiels:* de heer *D. Cowan.*

Met de Zweed. brik *Emelie:* de heeren *T. Santini.* — *L. Mimbelle.* — *A. Utterbeek.*

Met het N. I. schip *Djeilanie:* de 2 luit. der inf. *W. F. Falp.* — Z. M. troepen.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met de Ned. bark *Almansoor:* Z. M. troepen.

Met het N. I. stooms. *Padang:* de heeren Jhr. Mr. *W. T. Rendorp.* — *J. A. Ruhle.* — *W. E. van Charante.* — *J. W. Neyes.* — *J. Itzig Heine.* — *J. B. Davidson.* — *E. A. Halewyn.* — *L. van der Bor.* — luit. kolonel *Bade* en *echtgenoot.* — majoor *Smets.* — kapt. *Netscher* en *echtgenoot.* — 2 luit. *van der Giessen.* — officier van gez. 3 kl. *Le Rutte.* — aspirant int. *van der Maesen.* — Z. M. troepen.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia van den 5 tot en met den 15 Maart 1855.

AANVOER.

Van de Lampongs per praauw Pantjallang gez. Mooil.

60 pic. zw. peper. 7 do. gomelastiek. *Raden Soeria.*

Van Palembang per ned. ind. schip *Alnoer Salim*, gez. Said Aboebakar bin Aijdroes.

810 pic. ong. katoen. $2\frac{1}{2}$ do. was. $2\frac{40}{100}$ do. drakenbloed. 25.000 ps. dakpannen. 5500 do. stroozakken. *Said Abdul Rachman Menawar.*

$3\frac{1}{4}$ pic. was. 100 str. zeilgaren. *Said Achmat bin Aloewie.*

$1\frac{80}{100}$ pic. was. *Said Oemar bin Hamid.*

Van Amsterdam per ned. schip *Nederland*, gez. G. Huidekoper. agenten Tiedeman en v. d. Burg.

282 vs. boter. 184 kn. wijn. 121 ps. masten. 863 coll. gouv. goederen. 20 ks. inh. 32,448 dollars. 250 vn. en 400 vs. vleesch. 200 vs. zinkwit. *N. H. M.*

25 kn. meubelen. gebr. *Reselje en co.*

1 rijtuig. *A. J. Bake.*

16 kn. eau. de cologne. 1 do. quincaillerie. *Haager en Schuurman.*

80 kn. wijn. 5 do. kramerijen. *Bahre en Kinder.*

25 ledige leggers. *Moormann en co.*

43 kn. wijn. 1 do. papier. *v. d. Biesen en Zoon.*

60 keld. lijnolie. *Kopersmit en co.*

24 coll. provisien. *John Pryce en co.*

18 coll. manufact. *Pandel en Stiehaus.*

3 coll. manufact. *de Weerdt Ruyl en co.*

3 coll. manufact. *Busing Schröder en co.*

1 kt. boeken. *van Dorp.*

1 kt. schoenen. *Pandel en Stiehaus.*

2 ks. vruchtensap. *Vlamengh Kubert.*

2 ks. leder. *Metzendorff Wilmans en co.*

3 ks. provisien. *Burger.*

8 ks. provisien. *Swart.*

14 md. min. water. *G. Buijn.*

28 ks. provisien. 150 vs. boter. 3 ks. hammen. 68 vs. provisien. 25/2 pijpen. en 150 kn. en 100 vn. bier. 13 ks. provisien. 20 pull. stoop. 1 kt. elixer. *Agenten.*

2 kn. manufact. *B. v. Leeuwen en co.*

100 vn. bier. 82 ks. kaas. 16 vn. krijt. 100 vs. boter. *T. Crone.*

55 coll. medizijn. en provisien. *J. R. Lange.*

214 coll. provisien en dranken. 200 ks. kaas. *Suermondt en co.*

4 coll. provisien. 23 ks. dranken. *Order.*

Van Riouw per praauw Toop *Bintang Anam*, gez. Mochamad.

$1092\frac{27}{100}$ pic. gambier. *Lim He.*

1500 ps. sp. matten. *Daeng Maskro.*

Van de Lampongs per praauw Tjemplong gez. Mannan.

150 pic. zw. peper. 2 do. witte peper. 1 do. koffij. *Gezagvoerder.*

Nader geladen in het Ned. schip *Voorwaarts*, kapt. G. T. Bus. bestemd v. Indramaijoe.

1000 pic. suiker. *O. J. M. v. Adm. en L.*

Van Muntok per ned. ind. schoener *Almaas* gez. Lim Asean.

f 4000 recepissen. 150 pic. verf. 140 do. soija. 25 do. poelasarie. 6 do. honig. 16 ps. ambalohout. *Gezagr.*

Van Bantam per praauw sampang gez. Noeraliem.

70 pic. peper. *Boe Asimooij.*

Van Bantam per praauw sampang gez. Sangiet.

550 buffelhuiden. *Oeij Tjanw.*
11 pic. gomelastiek. *Oeij Thoen.*

Van Becassie per praauw sampang gez. Poengoet.

250 zakk. rijst. *Teklong.*

Van Krawang per praauw sampang gez. Saniep.

230 pic. rijst. *Assie.*

Van Krawang per praauw sampang gez. Kalidjan.

350 pic. rijst. *Siapo.*

Van Krawang per praauwe sampang gez. Joagkong en Laroep

600 pic. rijst. *Oeij Seng.*

Van Becassie per praauw sampang gez. Siam.

800 zakk. rijst. *Tan Siong.*

Van Krawang per praauw sampang gez. Sariepan.

520 pic. rijst. *Kam Kion.*
400 pic. rijst. *Toa Siong.*

Van Padang en Bencoelen per ned. ind. stoomschip *Padang* gez. Barsille agt. Kopersmit en co.

Lading van Padang.

2000 pic. koffij 63 do. gutta percha. 203⁹⁸/₁₀₀ do. gomelastiek. *G. Suermondt en co.*
1 coll. ijserwerk. *Martin Dyce en co.*
f 2500 zilv. munt. *Gouvernement.*
16000 rocepisten. *Said mohamad Satrie.*
9 pic. benzoin. 2²⁵/₁₀₀ do. foelie. *Order.*
502 pic. koffij. *Agenten.*
31⁶⁰/₁₀₀ gutta percha. *de Weerdt Ruyl en co.*

Van CroeE per praauw Pantjallang gez. Sie Mangkien.

10 pic. gomelastiek 50 do. dammer. *Noerella.*
7 pic. gomelastiek. 200 do. dammer. 1 corg. boeg. sarongs. *Sabieb.*

Van de Lampongs per praauw Toop gez. Wa Boelie.

12 pic. dammer. *Gezagv.*

Van de Lampongs per praauw Toop gez. Pa Sahaban.

108 pic. gomelastiek. 5 do. zw. peper. 7 do. dammer. 230 do. kapas. ²⁰/₁₀₀ do. koperwerk. 1⁵⁰/₁₀₀ do. renosterhuiden. 300 ps rottstokken. 50 do. rangashout. 100 do. zilv. sp. matten. *Gezagv.*

Van Indramaijoe per ned. schip *Albrecht Beijling*, gez. G. L. Muller, agenten Kopersmit en co.

100 pic. rotting. 9000⁶⁵/₁₃₅ do. rijst. 60 kn. provisien. enz. *Order.*

Van Cheribon per ned. ind. bark *Marzoek*, gez. Sarief salim bin Ankawie.

2280 pic. suiker. *Cramerus en Reed.*

Van Perzie en Bencoelen per ned. ind. schip *Generaal Michiels*, gez. D. de Wilde. agenten Haager en Schuurman.

4396 zakken, 4 kn. en 186 potten. dadels. 894 kalb. ghie. 25 kn. en 31 lederen. zakken. smeer. 52 kn. 100 zakk. en 16 pakk. tuijnen, 16 kn. en 150 kalb. rozewonten. 6 zakk. amandelen. 6 do. galnoten. 53 do. wierianderzaad. 40 do. zaden. 16 zakk. en 209 pakk. was. 1650 ks. gedr. vruchten. 3 coll. karpetten. 59 kalb. wijn. 1 do. azijn. 2 kn. diversen. 1 pak. zeeften. 1 kt. juweelen. 8 pakk. gardamong. 1250 zakk. tarwe. 1 kt. specie. en edelgesteenten. 1 koe. 1 schaap. *G. Nagapiet.*
10 bl. vilt. *Order.*
1 paard. *Agenten.*

Van Stockholm per Zw. schip *Emelie*, gez. F. F. Wulff. agenten Suermondt en co.

3660 staven ijzer. *Suermondt en co.*

Van de Lampongs per praauw .... gez. Intje Abas.

120 pic. zw. peper. *Soewanie.*

Van Padang en Bencoelen per ned. ind. schip *Maria Catharina*, gez. Radjidien.

701⁸⁰/₁₀₀ pic. rijst. 105³⁵/₁₀₀ do. indigo. 16⁵⁷/₁₀₀ do. gomelastiek. 39⁵⁰/₁₀₀ do. rotting. 16¹/₁₀₀ do. cassia. 11²³/₁₀₀ do. notenmuscaat. 5²³/₁₀₀ do. buffelhoorn. *Radjidien.*
11²⁶/₁₀₀ pic. benzoin. 84/₁₀₀ do. garen. *Mah Toem.*
35 pic. gomelastiek. 18 do. dammer. 1 do. kalk. *Hadjie Taman.*
57 pic. gomelastiek. *Sie Soenday.*
38⁷⁸/₁₀₀ pic. gomelastiek. 26³⁶/₁₀₀ do. dammer. *Oeij Ngoteng.*
59⁶³/₁₀₀ pic. rotting. 26⁷⁸/₁₀₀ do. dammer. 5 do. tabak. 2 do. buffelhoorn. *Lie Tjoij.*
100 pic. zw. peper. 10 do. kalk. 19 do. gomelastiek. *Ardaseer.*
375 fl. lagenolie. *Ateminie.*
12 ps. kist sarongs. 6 do. kat. doeken. *Mahdoem.*

Van Linga per praauw Djaloeng djaloeng (hol. vlag) gez. Bo Lieng.

5 koijangs tingie hout. 580 ps. kadjangmatten. 10 pic. boombasten. *f* 5660.— recepis. *Daeng Matanoe.*

Van Palembang per ned. ind. schip *Djalanie*, gez. Said Moh. bin Alie.

364²⁵/₁₀₀ pic. rotting. 115⁴/₁₀₀ do. gutta percha. 1460 do. ong. katoen.
305⁹⁰/₁₀₀ do. ong. katoen. *N. H. M.*
68/₁₀₀ pic. oliphantstanden. 13⁶/₁₀₀ do. benzoin. 33 do. witte dammer. 13²¹/₁₀₀ do. was. *Said Mohamad bin Alie.*

Van Krawang per praauw sampang gez. Jamoeon.

400 pic. rijst. *Sim Kiok.*

Van Poeloegadong per praauw papan gez. Ketjil.

300 zakk. rijst. *Lim Konghion.*

Van Samarang per ned. ind. schip *Ellen* gez. J. C. Lobert.

79 ps. planken. 190 do. balken. *John Pryce en co.*
110 ps. duigen. 370 do. balken. *B. Kopersmit en co.*
1000 ps. koehuiden. *G. Suermondt en co.*

Van Indramaijoe per ned. ind. bark *Indramaijoe*, gez. Lim Kian.

1781 pic. gaba. 2449 do. rijst. 3 coll. kleederen. *Heckler.*
22 coll. milt. goederen. *Gouvernement.*

Van Becassie per praauw sampang gez. Lado.

450 zakk. rijst. *Lie Konghoeij.*

Van Tjicao per praauw sampang gez. Sajima.

360 zakk. rijst. *Hunter.*

Van Becassie per praauw sampang gez. Mikar.

400 pic. rijst. *Kan Kengtiong.*

UITVOER.

Naar Nederland per ned. schip *Sara Lydia*, gez. B. v. d. Tak. agt. Reynst en Vinju.

9050 pic. koffij. 543⁷²⁰/₁₀₀ do. thee. 226⁷⁰/₁₀₀ do. sago. 500 do. tin. 2781⁶⁰/₁₀₀ do. suiker. 69⁵⁵/₁₀₀ do. gutta percha. 149²⁵/₁₀₀ do. gomelastiek. 110 do. rotting. 196 ps. herten. vellen. *N. H. M.*
74 vs. kopergeld. *f* 35,520.— 1 kt. boekwerken. 1 do. div. voorwerpen. 1 do. suikerriet stokken. 1 *alg. Pakhuismeester.*
5 vn. scheeps brood. 6 vn. gezt. vleesch. 6 do. ger. spek. 4 do. gort. 4 do. meel. 2 ezh. genever. 6 kruik. azijn. 25 fl. rozijn. azijn. 6 vn. meel. 30 vs. boter. 7 ks. kaas. 32 ks. roodewijn. 1 do. rijnwijn. 18/₂ fl. likeuren. 12 fl. rolpens. 6 ℔ saucijs. de bologne. 12 hammen. 3 ps. ger. vleesch. 5 vs. pekelworst. 2 ks. peulvruchten. 1 do. groentens. 1 keld. zuren. 6/₁ ankers. zuurkool. 2 ks. gedr. vruchten. 2 do. vruchten op brandije. 3 coll. provisien. 6 ks. bier. 1 pak lederwerk. 8 do. touwwerk. 4 vs. witteverf. 6 pull. lijnolie. 1 pak zeildoek. 7 rollen. 6 vn. boter. uit entrep. 2 vn. gezt. vleesch. uit entrep. 4 do. zuurkool. uit entrep. *Agenten.*
10 m. man. sigaren. uit entrep. *de Fiennes.*
1 stel koffers. *Tiedeman en v. d. Burg.*

Naar Nederland via Tagal per ned. schip *Rembrandt v. Rijn*, gez. J. H. Van Wijngaarden agenten Haager en Schuurman.

Lading voor Nederland.

200 pic. tin. 60 do. rotting. *N. H. M.*
20 vs. kop. plaatjes. *Gouvernement.*

Lading voor Tagal.

1 kt. geneesmiddelen. 25 ps. zout maten. 18 coll. diversen. goun goederen. *Gouvernement.*
1 bl. laken. 5 ks. zeep. *Metzendorff Wilmans en co.*
1 kt. strooihoeden. 1 kt. kleedingstukken. 1 do. madera. *Louran en v. Walcheren.*
20 vn. koolteer. *Landberg.*
1 kt. billard queen. 1 do. medicijn. *v. d. Biesen en Zoon.*
1 kt. leder en pleetwerk. 2 do. provis. en 7 doz. portwijn. 2 ks. bitter. 2 do. glaswerk. 1 do. roskammen en borstels. 8 do. zeep 2 do. glas. 4 do. divers. 1 do. schrijfbehoeften en portefeuiles *John Pryce en co.*
1 kt kantoor lampen. 1 do. thee serviesen. 1 do. kramerijen. 1 do. medicijn. 12 do. roodewijn. *Vaupel en co.*
6 ks. vrucht op water, 6 do. brandewijn. 10 do. stroopen. 1 do. parfumerien. 1 do. wijn. *Platon.*
15 ks. cognac. 1 do. parfumerien. *Desperoux en co.*
18 vs. loodwit. 2 vn. koolteer. 6 keld. lijnolie. 1 kt, porcelein. 12 ks. zeep. 2 do. lampglasen. 1 pak soija. 4 ks. provisien. 1 do. jap. goederen. *D. N. Buys en co.*
4 ks. diversen. 2 do. gedr. vruchten. 1 do. zuur. 1 do. banket. 2 do. azijn. 1 do. olie, brandewijn. ens. 2 do. champagne. 2 do. gember. 1 do. vermicelle. 1 do. likeuren. 2 do. rhijnwijn. 3 md. miner. water. 1 kt. siropen. 1 do. bess. genever. 1 do. madera. 1 do. bitter. 5 do. cognac. 10 keld. genever. 7 vn. bier. 5 md. do. 3 vn. wijn. 20 do. boter. 10/m. man. sigaren. 1 bl. kurken. en eenige pasagiers goederen 1 bak. van *Riet en Ter Gouw.*

Naar Nederland via Samarang en Soerabaya per ned. schip *Laura en Adèle* gez. J. J. Donema agt. Bahre en Kinder.

30 kn. katoenen. *Moormans en co.*
563 coll. manufact. *N. H. M.*
50 vs. boter. 75 hammen. 50 ks. kaas. *Gezagv.*
Zijnde aan boord gebl. lading. Zie verder lading voor Samarang en Soerabaya Java-Bode dd. 3 Maart 1855 no. 18.
600 pic. tin. v. Ned. *N. H. M.*

Naar Zweden per Zw. schip *Mary* gez. M. Asunder agt. Metzendorff, Wilmans en co.

45¹/₂ legg. arak. 25 pic. rotting. 12 do. koffij. 4167 do. suiker. *Agent*

Naar Zweden per Zw. schip *Oscar I*, gez. P. J. Mork. agenten Metzendorff Wilmans en co.

¹/₂ legg. arak. 1500 pic. dadie. 100 do. rotting. 10570 do. suiker. 3⁶⁰/₁₀₀ do. foelie. (83 do. gambier. 20 do. thee. 8 do. witte peper uit entrep). *Agenten.*
14/₁ en 14/₂ legg. arak. 201²⁸/₁₀₀ pic. gambier. uit entrep. 269¹⁰/₁₀₀ do. koffij. 104²⁶/₁₀₀ do. zw. peper. 3⁸⁰/₁₀₀ do. foelie. 4²⁵/₁₀₀ do. notenmuskaat. 2 do. witte peper. *Kreglinger Dummler en co.*
5 ks. jap. soija 2 vn. beschuit 2 do. vleesch. 6 ps. hammen. *Maclaine Watson en co.*

Naar Falmouth per Zw. schip *New-York* gez. M. Wretman agtenten Metzendorff Wilmans en co.

53¹/₂ legg. arak. 130 pic. tamarinde. 44 do. suiker. 100 do. rotting. 8000 do. rijst. *Agenten.*
3 ks. chin. goederen. 1 do. scheermessen. *Pandel en Stiekaus.*

Naar Borneo Weskust via Muntok per ned. ind. stooms. *Banda* gez. C. C. L. Neijts agt. Kopersmit en co.

25 ks. zeep. 10 hammen. 25 vs. boter. *Tentes.*
6 jagt geweren *Temengoeng Kesoemo.*
25 kn. cognac. uit entrep. *de Fiennes.*
26 tonn. buskruid. 14 coll. art. goederen. 6 kanon. 6 veldaffuiten. 12 raderen. 672 kogels. 2 buskruid kleeden. 1 persenning. *Gouvernement.*
25 kn. roodewijn. uit entrep. *Suermondt.*
2 kn. brandewijn. 2 do. bess. genever. 1 vt. hammen. 10 do. boter 30 kn. bier. *W. H. v. Leeuwen.*
1 buks uit entrep. 1 kt. leesboeken. uit reg. pakhuis. *van d. Broek en co.*
2 vn. vleesch. uit entrep. *Agenten.*
en gouvern. goederen.

Naar Amboina per ned. ind. schip *Blora* gez. van der Beek.

10 ks. bess. genever. 25 do. roodewijn. uit entrep. 25 ks. cognac. 5 do. siroop de punch. 2 vn. azijn. *L. Meijer.*
300 keld. arak. 12 kn. bier. 1 do. worst en rolpens. 12 do. eau de cologne. 2 do. zuren. 1 do. prov. in blik. 10 vs. boter. 10 keld. genever. 6 ps. kazen. 6 do. hammen. 1 kt. speelkaarten. *Gezagv.*

Naar Banca en Palembang per ned. ind. brik *Fatahool Hair* gez. Abdul Jahle.

1120 pic. rijst. *v. d. Hucht.*
1 kt. eur. goederen. 1 doz. do. gorgeletten. 2 catt. valsche coralen *Said Basandit.*
10 bn. rood garen. 1 vt, koolteer 1 pak naalden. 1 vt. zw. teer. 6 bladen zink. *N. H. M.*
15 coll. oorlogs goederen. 72 vs. patronen. 2 persenningen. 2 pr. kleeden. 3 kn. oorlogs tuigen. 60 vs. busknuid. 2 persenningen. 2 pr. kleeden. 32 vs. scherpe patronen. 1 ks slaghoedjes. 1 buskruid kleed. 1 persenningen. *Gouvernement.*

Naar Akijab per ned. schip *Cornelis Gops* gez. v. Rijn v. Alkema agt. Kopersmit en co.

110 pic, rotting. *de Weerdt Ruyl en co.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per ned. ind. stooms. *Koningin der Nederlanden* gez. Deighton agt. Maclaine, Watson en co.

Lading van Samarang voor Singapore.

500 pic. jap. koper. *Beh Ingtjoe.*

Lading van Batavia voor Riouw.

1 kt. regaal uit het reg. pakh. *Bend.*
100 keld. genever. uit entrep. 2 vn. bier. 1 do. wijn. 1 kt. hamm. *John Pryce en co.*
1 kt. gouv. goederen. *Gouvernement.*

Lading voor Muntok.

2 kn. ong. katoen. 1 do. div. do. en zijde goederen. 2 do. do. provisien. 1 vt. wijn. 20 do. boter. 20 ps. bezems. 3 kn. div. provisien. 1 kt. madera. 1 do. lampglasen. 6 do. roodewijn. 10 do. cognac. 4 vn. en 6 md. bier. 6 do. zeep. 4 do. aardapp. 1 kt. div. kat. goederen. 1 do. do. goederen. 2 vn. teneriffe wijn 15 jap. pajongs. 14 vn. bier. 9 kn. wijn. 10 do. champagne. 1 do. madera. 1 do. likeuren. 2 vn. roodewijn. 4 kn. cognac. 1 do. diversen. 1 do. bitter. 110 keld. genever. *John Pryce en co.*
3 kn. roodewijn. uit entrep. 4 do. en 2 kn. brandewijn. 2 vn. bier. 5 coll. en 3 kn. eur. provision. 6 vs. boter. 6 keld. genever.
2 ks. vrucht. op water. *van den Broek en co.*
2 kn. div. kat. batv. goederen. *Sech Mangies.*
1 pak div. eur. kat. goederen. *Said Segof.*
12 coll. div. gouv. goederen. *Gouvernement.*

Lading voor Bencoelen.

18 coll. div. goederen. 106 keld. genever. *f* 75000 .... *Gouvernement.*

Lading voor Palembang.

f 10000 kopergeld. diverse coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*

Lading voor Singapore.

1300 ℔ cochenille. *Adam en co.*

Naar Akijab per ned. schip *Pio Nono*, gez. J v. Megchelen. agenten Tiedeman en v. d. Burg.

41 pic. rotting. 4000 ps. goenie zakken. *Bahre en Kinder.*

Naar Nederland via Samarang en Soerabaija per ned. schip *Wilhelmina*, gez. J. G. v. d. Zweep. agenten van Ommeren Rueb en co.

Lading v. Nederland bestemd voor Samarang.

46 kn. affuiten. 92 raderen. *Gouvernement.*
1 kt. diversen. 6 pakk. dekens. 25 ledige. leggers. *Dorrepaal en co.*
1 kt. gedr. vruchten. *J. G. 't Hooft.*
1 kt. koperwerk. 8 ijzeren. bakken. 4 do. goten en kranen. 2 ks. instrumenten 22 coll. te zamen. 2 karren. *Kopersmit en co.*
1 kt. zijden goederen. 6 ks. koralen. 2 do. ijzerwaren. 2 monsterpakjes. *Heijmans.*
20 ks. koek. *Agenten.*
1 kt. lederwerk. *de Vogel.*
2 coll. koopmanschapp. *Order.*
Zijnde aan boord gebleven Lading.

Lading v. Nederland voor Soerabaya.

14 kn. wijn. *v. Oven.*
12 kn. bladkoper. 1 vs. spijkers. 2 kn. provisien. *Hoekstra Gijsing en co.*
32 ks. kaas. 30 hammen. 30 keld. genever. 10 vn. bier. 2 kn. provisien. 6 do. wijn. *Landberg en Zoon.*
1 ks. boeken. *Rupalda.*
4 kn. affruiten. 8 raderen. *Gouvernement.*
135 coll. manufact. *N. H. M.*
Zijnde aan boord gebleven Lading.

Lading voor Nederland.

300 pic. tin. *N. H. M.*

Aan- en Uitvoer te Samarang van den 1 tot en met den 8 Maart 1855.

AANVOER.

Van Batavia per ned. ind. stoomboot *Koningin der Nederlanden*, gez. Th. Deighton.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 16 Maart 1855 no. 21.

Van Nederland over Batavia per ned. schip *Zeenijmph*, gez. J. W. J. Witsen Elias.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 16 Maart 1855 no. 21.

UITVOER.

Naar Falmouth met het Zweedsche schip *Kongen of Danmark*, gez. R. L. Kruse.

2770 pic. suiker. *van den Broek & Vaschens.*
1663 pic. suiker. *J. Knaggs en co.*

Naar Batavia per ned. ind. bark. *Nago Laut*, gez. J. Winter.

776 st. balken. 100 st. duigen en 25 st. chin. doodkistplanken. *B. Kopersmit.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 19 Januarij tot en met den 6 Maart 1855.

AANVOER.

Van New-Castle per ned. schip *Lupter et Emergo*, gez. S. Ouweha nd

588 tonn. steenkolen. 53 coaks. *N. H. M.*

Van Tjilatjap en Singapore per ned. ind. bark *Hector*, gez. J. M. Schoon.

3 kn. inh. sarongs. 1 kt. bl. keperlinnen. 2 kn. roodewijn. 4 doz. cognac. 1 Zoetm. kaas. 1 doz. mostard. 1 doz. slaolie. 1 doz. sirop. 2 stellen. eet en theeservies. 1 stel glazen. 2 paarden en 1 wagen. *Gezagvoerder.*

Van Banjermassing per ned. bark *Atiatul Rochman*, gez. Sech Oemar Bafadal.

861¹/₁₀₀ pic. gutta percha. 3802 bos. matting. *N. H. M.*
129 bos. rotting. 18,000 st. kadjang. mattet. 60 st. planken. *Gezagvoerder.*

Van Nederland via Batavia per ned. schip *Doggersbank*, gez. P. J. Kerkhoven.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 10 Februarij 1855 no. 12.

Van Batavia per ned. stoomschip *Ambon*, gez. Hugenholts.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 28 Februarij 1855 no. 17.

Van Nederland via Batavia en Samarang per ned. schip *Gelderland*, gez. D. Crap Hellingman.

12 kn. manufact. 108 coll. provisien. *Ruyl Cramer en co.*
4 vs. boter. 7 coll. touw. 6 vs. witlood. 11 fl. lijnolie. *Gouvernement.*

Van Batavia en Samarang per ned. stoomboot *Koningin der Nederlanden*, gez. F. Deigthon. agenten Fraser Eaton en co.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 16 Maart 1855 no. 21.

UITVOER.

Naar de Moluccos en Banjermassing. per ned. bark *El Masshoer*, gez. Said Moksim bin Abdulla bin Sech Aboebakar.

4 ijzeren kanonnen. 12 sabels. 20 st. geweren. *Fraser Eaton en co.*
4 kn. madepollams. *Kervel en co.*
2 bn. madepollams. *Sech Abdul Rochman Jesbadie.*
4 kn. madepollams. *Kervel en co.*
2 kn. rood en wit katoen. *Adam en co.*
8 kt. tjindies. *Mc. Millan Marten en co.*
3 kn. en 1 pak inh. div. goederen. 1 kt. speelgoed. 5 doz. scharen. 10 ℔ garen. 33 st. harmonica. 3 doz. papieren doosjes. 10 pks. vischhaakjes. 3 doz. kinderspeelgoed. 60 dos. lucivers. 22 katt. koperwerk. *Sech Abdulla bin Obit.*
25 doz. doeken. 33 st. broekengoed. 10. ginghams. 3 doz. harmonica. 2¹/₂ doz. spiegels. 1 st. kôperen kandelaars. 2 kn. speelgoed. *Said Moksim bin Abdulla.*
2 vn. bodemmermessen. *N. H. M.*
1 kt. jav. bat. sarongs. 10. corg. gedr. sarongs. 20 corg. jav. bat. hoofddoeken. 2¹⁰/₁₀₀ pic. jav. kat. garen. 7000 st. jav. sigaren. *Said Agil Ydroos.*
5 kn. madepollams. *Kervel en co.*
3¹/₂ corg. jav. blikk. trommels. 3¹/₂₀ corg. sam. matten. 1 pot arab. hoga tabak. 2 krandj. europ. borden. 1 kt. europ. mondlimen. 15 riemen holl. papier. *Sech Magroes bin Alie Bajoma.*
20 pic. suiker. *Said Hasan.*
10 corg. bat. gedr. sarongs. 44 pic. klosgaren. 1 corg. jav. geb. muilen. 10 st. europ. schoenen. 6 pic. tamarinde. *Sech Said Oemar.*
5 st. jav. geb. sarongs. 58 katt. koperwerk. 1 kroonlamp. 15 katt. carolen. *Said Hassan Barakoan.*

Naar Amsterdam per ned. schip *Quattre Bras*, gez. F. B. Bondix.

27⁸⁰/₁₀₀ pic. suiker. *Van Eck en co.*
4000 runderhuiden. *N. H. M.*
28 ks. jav. sigaren. *Schimmelpenninck en co.*
223 pakken kaneel. *Van Eck en co.*
100 pic. tin. *N. H. M.*
90000 st. jav. sigaren. *Van Eck en co.*
2500³³/₁₀₀ pic. suiker. *Hoekstra Gijsing en co.*
14 pic. anijszaad. *Van Eck en co.*
295 bn. tabak bladeren. *Cores de Vries.*
325³⁸/₁₀₀ pic. suiker. *Van Eck en co.*
999⁸⁰/₁₀₀ pic. suiker. *Major Matzen en co.*
2 kn. gember. 2 kn. monsters tabak. *Cores de Vries.*

Naar Rotterdam per ned. schip *Princes Charlotte*, gez. H. A. Harms.

40 pic. rotting. 2000¹⁸/₁₀₀ pic. suiker. 2600 pic. koffij. 150 pic. tin. 22 vs. koperduiten. *N. H. M.*

Naar Passaroeang per ned. kotter *Paulina*, gez. Pa Ardie.

5 kn. cambrics. 17 kn. machinerien. 8 st. rondhouten. 3 wagenwielen. 4 rol zeildoek en kleinigheden. *Sondong.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.